

VLADIMIR MOŠIN

STARI RUKOPISI SRBA U HRVATSKOJ

od XIII do XX stoljeća

POVIJESNI MUZEJ HRVATSKE

Odjel Srba u Hrvatskoj

POVIJESNI MUZEJ HRVATSKE
ZAGREB

Odjel Srba u Hrvatskoj

KATALOG MUZEJSKIH ZBIRKI

IV

Urednik

dr LELJA DOBRONIĆ

VLADIMIR MOŠIN

STARI RUKOPISI SRBA U HRVATSKOJ

od XIII do XX stoljeća

ZAGREB

1970

Fotografije

LJERKA KRTELJ

Tisak: »Medicinska naklada«, Zagreb, Šalata 3

UVOD

Zbirka ćirilskih rukopisa Odjela Srba u Hrvatskoj Povijesnog muzeja Hrvatske nastala je prilikom formiranja Muzeja Srba u Hrvatskoj kao odjela Muzeja za umjetnost i obrt 1946. god. preuzimanjem kulturnih spomenika koji su bili spaseni u doba uništavanja srpskih kulturnih spomenika na teritoriju Hrvatske 1941. god. te su se do tada čuvali dijelom u trezoru zagrebačke Sveučilišne knjižnice, dijelom u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu. Tada su rukopisi i ostali predmeti s područja drugih republika predani tamošnjim crkvenim vlastima.

Zbirka starih rukopisa koja se s ostalim materijalima Muzeja Srba u Hrvatskoj 1963. god. integrirala s Povijesnim muzejom Hrvatske broji 86 spomenika koji potječu iz manastira Gomirje (14), Lepavine (9), Orahovice (27), vladičanstva u Pakracu (10) i Plaškog (6), te parohijskih crkava u Kostajnici (5), Petrinji (2), Karlovcu (2), Plavnu (1), Obrovcu (1), Majaru (1), Škarama (1) i Kolariću. Za 5 spomenika nije se mogla odrediti provenijancija. Nekoliko rukopisa bilo je nabavljeno kasnije kupnjom u antikvarijatu ili od privatnika.

Pojedine od navedenih zbirki — u Gomirju, Lepavini, Orahovici, Plaškom, Pakracu — imale su svoje inventare rukopisa i starih štampanih knjiga, ali nijedan od tih inventara nije bio objavljen. Mora se smatrati da rukopisi nisu ni bili sistematski pregledani radi katalogizacije, jer ni jedan od ovih spomenika nije imao folijaciju. Posebno su bili proučavani pojedini rukopisi od prof. Radoslava Grujića (napose u Orahovici), koji je u njih stavio ceduljice sa sumarnim podacima o sadržaju i kronologiji rukopisa (isto tako prof. Milan Radeka u Gomirju). Najviše su bili iskorišteni za ispisivanje zapisa (najviše R. Grujić i D. N. Oklobdžija), od kojih su mnogi ušli u »Stare srpske zapise i natpise« od Lj. Stojanovića. Više fotografskih snimaka s pojedinih primjera knjižne ornamentike i starih korica objavio je R. Grujić u svojim radovima o Pakračkom vladičanstvu i o manastiru Orahovici, zatim Dejan Medaković u članku o manastiru Gomirju (1949), pojedini snimci i podaci u katalogu »Rukopisna i štampana knjiga« u idanju Muzeja primenjene umetnosti u Beogradu 1952. god. u vezi sa izložbom, i u »Izložba srpske knjige i štampe u Hrvatskoj«, izdanje Prosvjete u Zagrebu 1950. godine.

Opis ćirilskih rukopisa u Muzeju Srba u Hrvatskoj obavio sam u toku nekoliko mjeseci od kraja 1959. do maja 1960. god. u vezi s katalogizacijom zbirke, a u stalnoj suradnji s direktorom Muzeja Fedorom Moačaninom. Prilikom tog rada svi su rukopisi folijirani, te je određen stepen sačuvanosti rukopisa i korica uz primjedbe o eventualnoj konzervaciji i restauraciji. Kod svih rukopisa na papiru vađeni su vodeni znakovi, koji su uzeti u obzir pri datiranju spomenika. Kao i prilikom drugih opisa, znakovi su uspoređeni uglavnom sa izdanjem Brike (**Ch. Briquet**, Les filigranes, I—IV, Genèves 1907, éd. 2⁰, 1921.) a za mlađe doba posebna je pažnja posvećena priručniku V. Nikolaeva, Vodjanije znaki Otomanskoi imperii, I, Sofi 1954, koji uza sve manjkavosti stručne obrade građe, od posebne je koristi za južnoslavenske spomenike, jer sadrži znakove mletačke provenijencije. Pored toga mnogo sam se koristio građom moje vlastite zbirke prikupljene iz južnoslavenskih arhiva.

Od stručne literature u kojoj se nalaze podaci o rukopisima navedenih zbirka i o ličnostima i prilikama, koji se u njima spominju citiramo u prvom redu ove:

Manojlo Grbić, Karlovačko vladičanstvo, knj. I—III, 1891—1893.

Radoslav Grujić, Pakračka eparhija. Istorijsko-statistički pregled. (Spomenica o srpskom pravoslavnom vladičanstvu Pakračkom u slavu četrdesetgodišnjice episkopstva, šezdesetgodišjice svešteničke službe i osamdesetpetgodišnjice života vladike Mirona, Pakrac, 1930.)

Radoslav Grujić, Starine manastira Orahovice u Slavoniji. (Starinar, III serija, knj. XIV, Beograd 1934, poseban otisak, str. 1—62.)

Vladimir Krasić, Opis manastira Pakre, Prilog k istoriji Srpske crkve. (Napose štampano iz »Stražilova«), Novi Sad, 1886.

Vladimir Krasić, Manastir Lepavina. Prilog k srpskoj istoriji. (Preštampano iz 158, 159 i 160 sveske »Letopisa« za 1889.) Novi Sad, 1889.

Dejan Medaković, Manastir Gomirje (Naučni prilozi studenata Filozofskog fakulteta), Beograd, 1949, str. 159—170.

Lazar Bogdanović, Zapisi na rukopisima i štampanim knjigama manastira Orahovice (Brankovo Kolo, 1898, str. 1592—1597).

Ljubomir Stojanović, Stari srpski zapisi i natpisi, knj. I—IV, Beograd, 1902—1926.

O navedenim manastirima i crkvama vidi još:

Vladimir Petković, Pregled crkvenih spomenika kroz povesnicu srpskog naroda. SAN, Beograd 1950.

Sistematski potpuni opis ove zbirke izradio sam 1960. god. za Arheografsku komisiju pri Savjetu za kulturu SR Srbije, a poslije likvidacije Komisije prešao je u Arheografsko odjeljenje Narodne biblioteke SRS u Beogradu, koja ga objavljuje u svojoj seriji opisa ćirilskih rukopisa.

KATALOG

RASPORED KATALOŠKE JEDINICE

Redni broj — Naziv rukopisa (oznaka sadržaja)

Vrijeme nastanka

Mjesto nastanka

Odakle je došao u Muzej

Inventarni brojevi

Veličina

Pismo

Ornamentika

Uvez

Vodeni znakovi

Sadržaj

Stanje sačuvanosti

Zapisi

Kataloške jedinice razvrstane su po abecednom redu mjesta iz kojih rukopisi potječu.

GOMIRJE

1. OKTOIH

Kraj XV početak XVI stoljeća
Zapadna Bosna
Manastir Gomirje
Gomirje 37. R 56/870
Rukopisna knjiga I—326 lista. Veličina 19,1 × 13,8 (8^0)
Pismo: Po 17 redova, srpski poluustav. Ornamentike nema. Uvez: Daske sa žlijebom po rubu, u koži, sprijeda i straga okvir s rombom i dijagonalama, kopče. Vodeni znakovi: Ruke sa zvijezdom sl. B. 10727/1497 i 10715/1495—99.
Sadržaj: 1) 1—205: Oktoih vaskrsni za sve glasove.
2) list 206—325v: Oktoih nedeljni od I—VI. glasa
U vrlo dobrom stanju, uvez odlično sačuvan, u tekstu nedostaju dva lista, na početku i jedan na kraju. Iza lista 37 manjka 1. Iza lista 46 jedan list mjesto kojeg ulijepljen prazan. Iza lista 294 jedan list.
List 42: »Pitah tere pokusih pero i mastilo«.
List 124: »Poite ne klinite ako je grubo pisano«.
List 205v: »Grubo mastilo bi tere ne mogoh pisati«.
List 228v: uputstvo »kako podobajet peti oktajah«.
List 236: »Sii knižicu ponovi slova snaha blaženie babe Cviete za svoju dušu kršteno ugra Bog da prosti«. Ispod toga molitva.
List 326v: »Da se zna kade kahuri prijaše Novi pri cara Mehmed va leto 7195 (1686), meseca septtemrija dan 7 uvi mne gospodi uvi koliku tugu duša imat (o) d trskoga zla jest zaista«.
»Siju knigu pririmi Grigorije Gomirac ot Georgije na ruke leta 1731«.
Prednja korica: »Grigorije poroh az Giniću pošto moreše«.
Na listu 1 i 1v — molitve
Na listu 1. gore — 7044.

2. SLUŽABNI MINEJ ZA JUNI

Početak XVI stoljeća (prva četvrt)
—

Manastir Gomirje
Gomirje 3. R 53/867
Rukopisna knjiga od VI—181 listova (179—181 prazni). Veličina
30,5 × 20,3 (2^0)
Pismo: Po 27, 29 i 30 redova, srpski poluustav. Ornamentika: List
1 — zastavica geometrijskog biljnog stila plavo-zelena na crnom
fondu. Uvez: drvo sa žlijebom po rubovima. U koži, sprijeda i stra-
ga okvir sa dijagonalama i palmetama u trokutima. Vodeni znakovi:
Kardinalski šešir tipa B—3401, 3407, 3457. Tijara sl. B—4901, luk
sa kontramarkom PS, sl. B—818, te sidro u krugu — sve iz prve čet-
vrti XVI stoljeća. Na dodatom dijelu: Službe sv. Lazara, sidro u
krugu s SC iz treće četvrti XVI stoljeća.
Sadržaj: List 1—75a: Službe od 1—15 juna. List 96—178v: Službe
za juni, između listova 75a i 96 umetnuta je služba knezu Lazaru,
koja je raskinula službu proroku Amosu. List 87—91 — Žitije kneza
Lazara. Dobro sačuvan, otkinuta jedna kopča. Kod umetnutog dijela
listovi manjeg formata, prošireni sa nalijepljenim trakama, koje su
se na više mjesta odlijepile.
Na listu 95v: bilješke o nastavku teksta službe proroka Amosa.

3. APOSTOL

Početak XVI stoljeća
—
Manastir Gomirje
Gomirje 39. R 49/863
Rukopisna knjiga IV—218 listova. Veličina 30,5 × 19,5 (2^0).
Pismo: Po 24 reda srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 1. crvena
crtana zastavica s kosom rešetkom. Uvez. Daske u koži s izvučenim
rubom, rebrima na hrptu i kopčama. Sprijeda medaljon s Raspećem
u koncentričkim okvirima. Otraga okvir s rombom, dijagonalama,
palmetama i rozetama. Vodeni znakovi: U osnovnom dijelu arbalet
u krugu tipa B—743 iz 1501. g. Pri kraju sidro u krugu s trolistom
s kraja XVI stoljeća (tipa B—568 ali bez kontramarke) i dvostruko
sidro i kontramarka. BE iz cca 1530/40.
Sadržaj: 1) Od lista 1—194v: Apostolska djela i poslanice sa skaza-
nijama. 2) Od 195—217: Sbornik 12 mesecem. 204: posta i pedeset-
nice, 209v—211v: Prokimni, 212—216: Sinaksar od nedelje druge
do sirne, 217: Ključ glasovima i dnevni prokimeni
Odlično sačuvano
List IV: »Sia kniga glagoljemi Apostol od monastira Goemirja hram
svetago i velikago proroka i predteče Ioana obnovi se mnogogreš-
noju i boljnoju rukoju monaha starca пуцзоѧ (tajnopis: Kirila),
v leto 7215 (1707) od roždestva Hristova pri igumanu Joakimu jero-

monahu. I v to leto prestavi se sveto počivši patriarh Arsenije Črno-
jević v carstvujuštom gradu Beču (Stojanović 7357—7358). Str. 218v
»Miloša« XVIII stoljeće

4. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Druga četvrt XVI stoljeća
Proiguman Atanasije
Gomirje
Gomirje 4. R 33/847
Rukopisna knjiga od II—208 listova. Veličina 30,5 × 21 (2^0).
Pismo po 26 redova srpski poluustav. Ornamentika: list 1v: Pletena
crveno-zeleno-žuta zastavica, list 2: pletena stepenasta zastavica istog
kolorita, list 104 i 145v: uska pletena zastavica i lijepi inicijali istog
stila i drugi crveni sa zavojcima. Uvež: daske sa žlijebom, u koži.
Sprijeda i otraga koncentrični okviri sa rombom i dijagonalama u-
nutra. Vodeni znak: Sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkom AS,
B—530 iz 1531—33. Kod uveza sidro u krugu s kontramarkom B (?)
iz sredine XVI stoljeća.
Sadržaj: 1) List 1 — prazan, list 1v: Čin kako peti psaltir, list 12—87:
Psaltir, list 87—95: Pesn Moiseva itd., list 95—103v: Molitva po psal-
tiru, tropari, Bogorodični, Troični. 2) List 104—134v: Časlovac . . .
po ustavu sv. Savi Jerusolimskog, list 135—145: akatist Bogorodici.
3) List 145v—193: Sinaksar vsago leta po tipiku Ierusalimskomu, list
193—204v: Veliki post i Pedesetnica, iza lista 204 izgubljen 1 list,
list 205—206: Bogorodični i Krstobogorodični, list 206v — prazan,
na praznom listu 207 kasniji zapis »Se dni dobri . . .« za mesec sep-
tembar do avgusta. Zapisi: »Jeromonah. Da se zna sija kniga mana-
stira Gomirja 1734 meseca fevra 6 d«.
»Sia kniga svetoga Iohana Prediteča meseca vervari 5 dan tako jest«.
Na listu I pečat manastirske arhive, biblioteke i riznice Gomirja br. 4.

5. TETRAEVANĐELJE

Druga četvrt XVI stoljeća
—
Manastir Gomirje
Gomirje 4. R 44/858
Rukopisna knjiga III—247 (245—247 prazno). Veličina 29 × 19 (2^0)
Pismo po 23 reda srpski poluustav. Ornamentika: list 1 crtana cr-
vena pletena zastavica, list 5: velika pletena geometrijska biljna za-
stavica u plavo-bijelo-crvenoj boji i inicijal K., list 108v: crveno-
-bijela zastavica od pletenih krugova, list 181: geometrijska biljna
žuto-crvena zastavica sa crtanim krstom i simbolima 4 evanđelista,
list 231: žuto-crveno-crna geometrijska biljna zastavica, list 240: uska
geometrijska crveno-žuta zastavica.

Uvez: Daske sa rubom i rebrima na hrptu i kopčama. Sprijeda medaljom sa Kristom na prijestolju i okolnim figurama u baroknom okviru. Pozlaćeno. Otraga koncentrički okviri s ukrasnim medaljonima i rozetama. Vodeni znakovi: Kardinalski šešir sa kontramarkom BZ, PZ, sl. br. 3475 i 3489 iz 1535/36. Sidro u krugu s kontramarkom PA sl. br. 507 iz 1529/34.
Sadržaj: 1) List 1—2v: Glave Matejeva evanđelja, list 2v—4: Teofilaktov predgovor, list 5—65: Matejevo evanđelje, 2) List 66—67 glave Markova evanđelja, list 67—68v: Predislovie, list 69—108: Markovo evanđelje. 3) List 108v—110: Glave Lukinog evanđelja, list 110 v: Predislovie, list 111—177: Lukino evanđelje, 4) List 178: Glave Jovanovog evanđelja, list 178—180: Predislovie, list 181—230: Jovanovo evanđelje. 5) List 231—238: Sbornik 12 mesecem, kako obretati evangelia, prokimeni vaskrsni ukaz glasovom vaskrsnih evanđelja. 6) List 239—239v: Skazanije prejemljušteje 7) List 240—244: Sinaksar.

6. POSNI TRIOD (FARISEOVAC)

Prva polovina XVI stoljeća.

—

Manastir Gomirje
Gomirje 7. R 57/871
Rukopisna knjiga: I—336 listova: Veličina 30,3 × 19,5 (4⁰)
Pismo po 28 redova srpski poluustav, pravopis s tragovima resavske škole, akcenti nedosljedni. Ornamentika: crtana crno-bijela zastavica neobizantinskog stila na listu 1. Uvez: daske u žutoj koži s izvučenim rubom i rebrima na hrptu. Sprijeda ornamentirani pravougaonik u koncentričnim okvirima, otraga 8 trokuta s medaljonima. Kožnate kopče s metalnim krajem. Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkom PA, kardinalski šešir s kontramarkom IA i krinom. Kod uveza — 3 polumjeseca bez kontramarke. Na dodatnom listu 333 — grb XVIII stoljeća.
Sadržaj: List 1: Troični, list 3: Triod, list 319v: sjedalni, list 333v: (dodani): Katavasija: »Pomošćnik i pokrovitelj«.
Dobro očuvan, ali ima oštećenja na koži uveza.
Na listu 1v: zapis »Sia kniga glagolemi žitie svetoga Iovana prediteča Krstitela u mo(na)stiru Goemirju ermona(h) Grigorija ot roždastva H(ristov)a (17)21« (?) Vjerojatno isti Grigorije Gomirac je u zapisu iz 1723 — Stojanović 7554.

7. TREBNIK

Sredina XVI stoljeća

—

Gomirje
Biblioteka manastira Gomirje br. 6. R 17/832

Rukopisna knjiga sa I—168 listova. Veličina 20,2 × 14 (8⁰)
Pismo po 19 redaka srpski poluustav. Ornamentika: na listu 1: crtana pletena zastavica. Uvez: Daske u koži. Sprijeda krst od rozeta i svjetova u okviru. Otraga okvir s rombom i dijagonalama.
Vodeni znakovi: Sidro u krugu s kontramarkom AC, AB i IC iz sredine XVI stoljeća, vaga u krugu sl. — B—3077/1555 i grb.
Sadržaj: 1) List I (dodano »Čin pogriba mladenačkoga«). 2) List 1—110: Čin krštenja, list 17: Vjenčanja, list 26: Ispovedanje, list 35v: Razlučenije duše, list 41v: Pogreb belaca, list 78: Nad kutijom usapšim, list 84v: Na Bogojavljenje, list 95: Osvečenije vode 1. avgusta, list 104v: Čin ishoditi s krsti. 3) Molitve: list: 110: bezdaždiju, 110v: ot zlago dažda, list 113: sv. Trifona u vinogradima, list 119: blagoslov hljebom, list 120: otpuštanje grijehova, list 125: blagosloviti vino, list 126: domu i hramu novu, list 126v: čin primati ot prihodeštih ot latinske vjere, list 129: Paraklis Bogorodici, list 138: svetiti maslo.
Uvez očuvan. Prva dva lista i XXIII svezak volantni i list 110.
Više zapisa na koricama i u knjizi o pomenima. Na listu 1v: zapis o pogodbi roka na Mihovil-dan pred svedocima: popom Jankom, porkulabom Nikolom i porucima (bez datuma). Na listu 1 zapis o pobiranju nekog dohotka s popom Jankom i porkulabom Nikolom (bez datuma), list 42: »Pçđoh i dođoh pasija mučna mjesta i šćah vnezapu pri puti izbavi me Tegiul angel.

8. SLOVO JOVANA ZLATOUSTA

Druga polovina XVI stoljeća

—

Gomirje
Gomirje 40. R 71/885
Rukopisna knjiga III—276 listova. Veličina 31,5 × 20,7 (2⁰)
Pismo po 30 redova srpski poluustav. Ornamentika: crtana pletena zastavica na listu 1. Uvez: Daske u koži sa izvučenim rubom i rebrima na hrptu. Sprijeda i straga medaljon usred baroknog okvira. Kopče. Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkom AP, MOP, PT od 1560—1575.
Sadržaj: List 1—275: Poučenije Jovana Zlatousta, Efrema Sirina, Anastazija Mniha, blaženog Evsebija, Georgija Nikodimijskog, list 185—198v: Nikodimovo evanđelje, Epifanija, Aleksandrijskog, Grigorija Bogoslova, Grigorija Niskog, list 248—252v: Jovana Egzarha na Vznesenije, arhiepiskopa Prokla, Poučenije na ciklus Velikog posta i pedesetnice.
Odlično sačuvano. Iza lista 253 isječen jedan list.
List 1—3 »Sija knjiga svetago monastira Gomirja«.
List III: »Zlatoust. Sia kniga Zlatoust monastira Gomirje hram čstna proroka Predteče Joanna i obnovi se rukoju jeromonaha Kirila

Gomirca 1715 pri igumenu Gerasimu i v leto bist glad krepak v predelu sem na karlovačkoj kraini« (Stojanović 7447—8).
List I.: »1724 sia kniga poučitelnaja svetago monastirja Gomirja. Pokajte se i verujte vo evangelije«.
List 276v: »Leto Gospodnje 1725 i to leto pobiše muži vole monastirske ni krive ni dužne pri higumnu Stefanu meseca marta 1 dan u Bosiljevu i na Lipi monastir Gomirje«. (Stojanović 7576)
Prednje korice: »1749 sego leta prestavilse preosveštenij gospodin episkop kostajnički Aleksij (dodano Andrejević). Potom že gospodin episkop bogospasaemija eparhiji Pakračkija imenem Nikifor togda i gospodin episkop budimskij Vasilij (dodano Dimitrijević), Isaia (dodano Antonović) mitropolit serbskij sedel na prestole na celoe leto (ot 27 avgusta 1748 do 22 januara 1749). Ta že vo Viennii austrijskoj prestavi se. Vsi višepomenuti i episkopi jedinago leta prestaviše se vo večnija obitelji« (Stojanović 7932).
List I: »Rafail igumen gomirski sego leta 1751 tresla se zemlja oko mora i togda iz Rieke vsi graždani izbegli i vo okolnih selah žitelstvovali straha radi trusnago«.
List II: »1751. Sego vremena carstvujuštu vo Vienne austrijskoj Mariji Terezii kralici hungarskoj i proč obladajuštu Frančešku pervomu cesaru rimskomu imperatoru i carju germanskomu i proč i proč. Pavlu že Nenadoviću svetitelstvujuštu i načalstvujuštu nad vsem narodom serbskim i valahijskim i prestol arhiepiskopsko mitropolitiskij praveštu«.

9. EVANĐELJE UČITELJNO

1590. godina
Manastir Krka, rasoder Pankratije.
Manastir Gomirje.
Gomirje 1. R 69/883.
Rukopisna knjiga I—434 listova. Veličina 29 × 19,3 (2°).
Pismo po 26 redova, srpski poluustav. Ornamentika: Pletena uska kolorirana zastavica na listu 1 i na listu 7. Uvez: Daske sa izvučenim rubom, koža, sprijeda medaljon u koncentričkim okvirima sa rozetama, otraga okvir sa uzdužnim prugama u sredini.
Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkom IT i ScC, iz 1583—86 g.
Sadržaj: 1) List 1—3: Predislovie skazanie kako stavleno bist učitelnoe evangelie, list 3v—6: Skazanie izvestno glavam iže sut i knize sei. — pregled sadržaja od 81 sastava, list 6v: prazan. 2) List 7—654v: Poučenija izbranija ot svetogo evangelija i mnogih božestvenih pisanij . . . v vsaku nedelju . . . i na gospodskie prazdniki ot Mitara i fariseja, itd. — sastavi 1—52 za nedelje, list 53—81: na praznike i velike svece.

Očuvan vrlo dobro. Uvez nema jednu kopču, ali dobro sačuvan. Tekst je čitav.
List 434: »Vseviden i preblagomu Bogu slava i država v beskončnije vjeki amin. Pisase sia svetaja i božstvnaa kniga glagoljema evangelie učiteljnoe v leto 7098 pri hramu svetogo arhistratiga Mihaila monastir zovomii Krka pri duhovniku Iosifu i vsego bratstva. Poče se pisati meseca agusta 8 dan rasoder Pankratie (tajnopisom).
List I »Siju božestvenuju knigu glagoljemuju poučenije evangelskoe obnovi rab Todor Vuinović za svoe telesnoe zdravie i duševnoe spasenie na službu svetomu Ioanu Predteči 1735«.
»Leta Gospodnja 1812 bist črez osm dnej v monastirje Gomirii visokopreosveštanij vladika gospodin Moisej blagorodnij ot Mioković v Kupe s visokoučenim pismovoditelem svoim Lazarom Miletić i s mnogimi inimi znatnimi osobami«.
Drugom tintom i drugom rukom: »Ovo e pisao Savva u monašestvu narečennij Iulian Merkal koji je posle iz monašestva izstupio u m. G. 11. mart 1850«. Potpis nečitljiv. (S. Ilić ≡ Sevastian Ilić arhimandrit?).

10. ČETVEROEVANĐELJE

1599. godina
Orešac
Manastir Gomirje
Gomirje 2. R 47/861
Rukopisna knjiga II—202. lista. (list 201—202 prazni pri uvezu). Veličina 32,3 × 22,1 (2°)
Pismo: Po 25 reda, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 6 crtana zastavica balkanskog tipa od pletenih krugova. List 57 crtana pletena zastavica. Na listu 91 neobizantinska zastavica, na listu 147 isto.
Uvez: sačuvana samo prednja daska s kosim rubovima u baršunu s otisnutim tragovima okova, okrugli medaljon u sredini i na uglovima. Na hrptu vezice od rebara. Obrez je bio pozlaćen. List 145: uska mala zastavica, list 189v: mala crvena crtana zastavica. Vodeni znakovi: Grb sa M ispod zvijezde i pri uvezu monogram LC.
Sadržaj: 1) List 1—2 glave Matejeva evanđelja, list 2—3: »Sice počinaem evangelie peti . . . «, list 3v—5: Teofilaktovo predislovie, list 6—54: Matejevo evanđelje. 2) List 55: Glave, list 56: Predislovie, list 57—88v: Markovo evanđelje. 3) List 89—90: Glave, list 90—90v: Predislovie, list 91—145: Lukino evanđelje. 4) List 145: Glave, list 145—146v: Predislovije, list 147—189: Jovanovo evanđelje. 5) List 189v—194: Skazanije prejemljušteje, list 194v: Sbornik dvanaest mesecem, razna evanđelja, prokimeni vaskrsni, list 200v: Ukaz glasovom evangeliam vaskrsnim i apostolu.
Zadnja daska i hrbat izgubljeni. Prednja daska otkinuta, medaljoni skinuti. Prva tri lista su volantna.

List 200v: »V leto 7108 (1599) meseca oktobra 26. u keliji pri duhovniku Mini na Zapadnoj strane. V to vreme ole velika bijeda i skrb na hristiane«. (Stojanović 6477)

11. ČETVEROEVANĐELJE

Posljednje godine XVI ili početak XVII stoljeća

—

Manastir Gomirje
Gomirje 35. R 48/862
Rukopisna knjiga V—278 listova. Veličina 30,8 × 20,5 (2°)
Pismo: po 20 redova, srpski poluustav. Ornamentika: List 1 uska geometrijska biljna zastavica kolorirana zlatom i inicijali I., list 5: kvadratna neobizantinska zastavica i inicijal K, list 81: kvadratna neobizantinska zastavica i inicijal Z, list 132: kvadratna neobizantinska zastavica i inicijal P, list 211: kvadratna neobizantinska zastavica i inicijal V. Uvez: daske u koži preko koje je stavljen crveni baršun i srebrni okov. Sprijeda u sredini pozlaćen krst u obliku 2 ikone. Gornja: sv. Trojica opkoljena prorocima, dolje: Bogorodica s Kristom na rukama opkoljena prorocima. Zapis po donjem rubu: »7203 (1695) Miho Narančić«. U lijevom gornjem uglu na ploči »Sai bileg priloži trudom i podvigom jeromonah Makarije«. Otraga krst od srebrnih traka sa pozlaćenim rozetama. Kopče otkinute.
Vodeni znakovi: Sidro u krugu s četverolistom i kontramarkom — fenjer. Sidro u krugu s trolistom i kontramarkom IcC, sl. sa G ispod kruga i kontramarkom CC, te sa A ispod kruga i kontramarkom bV. Posljednje godine XVI i prve godine XVII stoljeća.
Sadržaj: 1) List 1—2v: Teofilaktov predgovor Matejevu evanđelju, list 2v—3v: Glave Matejeva evanđelja, list 4: prazno: list 5—80: Matejevo evanđelje. 2) List 81—130: Markovo evanđelje 3) List 130: Predislovije Lukinom evanđelju, list 131—132v: Glave, list 132—209v: Lukino evanđelje, list 210: prazan: 4) List 211—267: Jovanovo evanđelje. 5) List 268—271: Skazanije prejemljušteje (Sinaksar), list 271—274v: Zbornik dvanaest mesecem, list 274—276v: subotna, strasna, vaskrsna, različna evanđelja i prokimni vaskrsni, list 277: ukaz glasovom.
Očuvano vrlo dobro. Volantni listovi: V, 5, 88.
D. Medaković: Manastir Gomirje, B. 1949 (Naučni prilozi studenata Filozofskog fakulteta) 165 — snimak okova.
Katalog izložbe: Rukopisna i štampana knjiga Beograd 1952, br. 62.
Zapisan nema:

12. PSALOMNIK

Prva četvrt XVII stoljeća s dodatkom s kraja XVII stoljeća

—

Gomirje

Gomirje br. 5., na koricama »Srbulja« XIII. R 55/869
Rukopisna knjiga sa 88 listova. Veličina 20,5 × 14,4 (8°)
Pismo po 21 red. Srpski poluustav. Ornamentike nema. Uvez: daske sa žlijebom na rubu i kopčama. Sprijeda i otraga pravokut sa dijagonalama i palmetama u trokutima.
Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa kontramarkom I V i dr. iz cca 1613. U dodatnom dijelu 3 polumjeseca s kontramarkom AZ s kraja XVII. početak XVIII stoljeća.
Sadržaj: 1) List 1—2: »Polieleo« (polijelejni psalom), list 2v—22v: Psalomnik s izabranim praznikom, list 23—30: Paraklis Bogorodici, list 30v: prazan. 2) List 31—55v: Časoslov (bez početka). 3) List 56—62: Paraklis arhanđelima, list 63—71v: kanon Preteči. 4) List 72—88: Služba prvomučeniku Stefanu (bez početka i bez kraja).
Očuvan dosta dobro, ali koža na hrptu pocijepana, nedostaju listovi iza lista 30, lista 71 i kraj.
Na listu 71v: »U Plaškii da izručitsja ili Gospodi budut na ispolnenije«. (početak XIX stoljeća)

13. DIPTIH CRKVE MANASTIRA GOMIRJA

XVIII stoljeće. Poslije 1706 godine.
Manastir Gomirje
Gomirje 45. R 83/895
Rukopisna knjiga III—102 lista. Veličina 33 × 23,5 (2°)
Pismo: Štampanim slovima i kurzivom sa različitim brojem redaka. Srpski poluustav. Ornamentika: Drvorezi na listu 1, 2, 5 i 6. Uvez: Drvo s kosim rubom i rebrima na hrptu u koži. Sprijeda i otraga okvir sa pozlaćenim medaljonom u sredini (tipično za početak XVIII stoljeća). Vodeni znakovi: Tri polumjeseca s kontramarkom C (?) tip oko 1710 godine.
Sadržaj: Pomenik počev od lista 3, patrijarsi i mitropoliti do 1913. (prvobitni spisak do Arsenija + 1706), episkopa gornjokarlovačkih, jeromonaha krčkih i gomirskih, itd. (više listova praznih). Zatim trgovaca iz Karlištata, Gospića, Drežnice, manastira Rakovca, Krupe, Komogovine, Krušedola, Marče, Lepavine, Pakre, raznih sela i gradova. List 2 i 6 volantni.
List I: latinicom XVIII stoljeće »Plemenito i dobro . . .«

14. ISTORIJE SHIZME

XVIII stoljeće
Gomirje.
Gomirje 132. R 8/823
Rukopisna knjiga II—69 listova, dva posljednja prazna. Veličina 19,5 × 16.
Pismo: Po 18—19 redova, srpski kurziv kraja XVIII stoljeća. Ornamentike nema. Ukoričeno u žuti karton.

Vodeni znak: PRO PATRIA sa HONIC.
Sadržaj: Rasprava o crkvenom raskolu, X glava. Na listu 1—2 pisac se poziva na literaturu: Teofana Prokopovića i episkopa kefalonskog Eliju Liniata »Kamen pretikanija«, izdato u Bratislavi 1752 godine, I sv. volantan.
Prednja korica sa dva otkinuta lista.
List IIv: »Kupi siju knigu az ierej Vasii Lužaić paroh Verhovski za svoe posluženie, proklet da bude ko bi se drznuo ukrasti je! U Verhovina na 24 marta 1807. List II — novi rukopis: Monastirja Gomirja G. Petrović arhimandrit«.

KARLOVAC

15. TRIOD LAZAREVAC

Sredina XVI stoljeća
Nekada pripadao Gomirju
Učiteljska škola Karlovac
Učiteljska škola u Karlovcu. R 61/875
Rukopisna knjiga: 350 listova. Veličina 31 × 20,3 (4^0)
Pismo u dva stupca po 26 redova, srpski poluustav. Ornamentike nema, list 5 kvadratna neobizantinska zastavica crveno-plavo-žuta.
Uvez: daske s izvučenim rubom, u koži, sprijeda medaljon usred okvira, otraga kosa rešetka u okvirima.
Vodeni znakovi: sidro u krugu s kontramarkom PB, PA, AB, BAC, ScC i V i kardinalski šešir s kontramarkom AB — sve iz sredine XVI stoljeća.
Sadržaj: na početku lista 1—4 dodan dio iz službe Lazareve subote na večernji u petak i na jutrenji (bez početka i kraja), list 5: počinje Cvjetni triod službom na večernji u Lazarevu subotu. Tekst se prekida na listu 350v pri kraju službe u nedjelju svih svetih.
Uvez se jedva drži, bez hrpta. Knjižni blok je raskliman, truo pri hrptu.
Nedostaju listovi: na početku, iza lista 4 — vjerovatno 1 list, iza lista 12—1, iza lista 35—7, kraj rukopisa. Gornji unutarnji ugao na čitavom bloku vrlo oštećen vlagom, prema kraju taj ugao otpao.
Zadnja korica ostaci zapisa: »glagolemi Triod mona . . . Gomira hram sto . . . Ionna podpisa se rukoju (dalje tajnopis) grešnoju prezvitera Radana 7232 meca mai 11.« Kasniji: »Študent iliti dijak«

16. KARLOVAČKA ČITULJA

1823. g.
Karlovac Pavel Šepa jerođakon
Karlovac
Karlovac 15. R 86/898

Rukopisna knjiga od 56 listova. Veličina 23 × 19 (8^0)
Pismo: štampanim slovima sa kurzivnim dodacima i različitim brojem redaka. Ornamentike nema.
Uvez: karton u koži s uskim pozlaćenim okvirom
Sadržaj: »Čitula obšestva Karlštadtskago spisasja v leto 1823 goda vsem nižajšij rab Pavel Šepa ijerodijakon.« Zapisi imena živih i mrtvih građana Karlovca, počev od episkopa Mojseja Miokovića. Na kraju tri volantna lista novijeg sadržaja.
Očuvano

KOSTAJNICA

17. ČETVEROJEVANĐELJE KOSTAJNIČKO

druga četvrt XV stoljeća
Kostajnica
Kostajnica b. b. 2 R 41/855
Rukopisna knjiga: II—299 listova.
Pismo: srpski poluustav krupni, s akcentima i spiritusima, po 21 redak.
Ornamentika: zastavice geometrijskog tipa i inicijali, na listu 80: pleteni krugovi smeđe-žuto-zeleni, list 131: istog tipa, i na listu 218: sličnog tipa. Ostali su inicijali skromni, starinskog tipa.
Uvez: daske s izvučenim rubom (!) i s rebrima na hrptu, ornament sprijeda — krst na postamentu u koncentričnim okvirima, otraga — četiri polja s rombovima i dijagonalama u zajedničkom uskom okviru.
Vodeni znak: škare tipa Briquet . . .
Sadržaj: 1) List 1: Teofilaktov predgovor bez početka, 2) List 3v: Matejevo evanđelje, 3) List 77: Markovo evanđelje, 4) List 126: Lukino evanđelje, 5) List 215: Jovanovo evanđelje, 6) List 283: Šinaksar, 7) List 289v: mjesecoslov.
Trošan: koža na koricama s velikim rupama, iscjepkana, knjižni blok raskliman. Nedostaje: na početku 2 lista, iza lista 18—1 lista, iza listova 62—1 list, iza lista 215—1 list, i kraj mjesecoslova iza 15. augusta.

18. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Prva trećina XVI stoljeća
Kostajnica
Kostajnica b. b. R 31/845
Rukopisna knjiga 359 listova. Veličina 12,3 × 9,3 (16^0)
Pismo: srpski poluustav (razne ruke) sa 16—20 redaka. Ornamentike nema.

Uvez: daske sa izvučenim rubom u koži sa kopčama. Ornament uzdužne ornamentirane trake (izlizano).
Vodeni znakovi: Volovska glava, vaga u krugu s kontramarkom A i bez kontramarke, sidro u krugu sa zvijezdom iz cca 1516—1526. Kod uveza sidro sa kontramarkom bV iz početka XVII stoljeća.
Sadržaj: 1) List 1—149v: Psaltir s pjesmama počinje od XV psalma, prvih sedam listova dodani. 2) List 149v—169: Časlovac imeje nošnuju i dnevnuju službu po ustavu prepodobnog oca našego Savi. 3) List 169—278v: Posledovanje sbranija sveletnago, tropari i kondaci Velikog posta i Pentekostija, tropari vaskrsni i dnevni. 4) List 279-345: Akatisti i kanoni Bogorodici i dr. 5) List 345v—359: Apostoli i evanđelja sa blaženima kroz nedelju (list 345—359 dodano)
Koža na hrptu i na koricama oštećena. Knjižni blok bez početka s listovima umetnutim u XVII stoljeću (1—7, 47—48, 53—54, 310, iza lista 330 izrezan jedan list.
Na prednjoj korici: »Sia psaltir popa Svilokosa«, »Kostan Moisej«, N. 66—70 »Si psaltir priloži« Stjepan Mrkonjić Bogu i svetom Arhangelu u crkvu Komogovinu? List 310v: »Pisa siju knigu otkupi Radota za dušu i proloži manastiru«, zadnja korica: »Sija kniga Moisea Komogovca psaltir mesec fervu 4. u Komogovini«. Onda zapisi o pomenima.

19. POSNI TRIOD IZ KOMOGOVINE

Sredina XVI stoljeća.
Kostajnica
Kostajnica b. b. R 58/872
Rukopisna knjiga, 322 lista. Veličina 30 × 20,2 (4⁰)
Pismo: srpski poluustav, po 28 redova. Ornamentike nema.
Uvez: daske s izvučenim rubom i rebrima na hrptu. Sprijeda pravougaonik s ukrasima, ukoncentričnim okvirima, otraga slično ali izlizano.
Vodeni znakovi: kardinalski šešir tipa Briquet . . ., sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkama AB, BB, TC i TP i sidro s četverolistom i kontramarkom EB
Sadržaj: List 1: pjenija troična, list 3: Tripjesnac, tekst se prekida pri kraju službe u petak VI nedjelje (Paremija proroka Isaije na 6. času). Dosta trošan, uvez raskliman i koža je oštećena, nedostaju listovi: iza lista 148—4 lista, iza lista 251—1 list, iza lista 320—1 list. Izgubljen je kraj.
Na oderku ispred teksta zapisi popa Petra Dabića iz XVIII stoljeća, list 50—53: »Sia kniga Stefana Dabića«, list 107v—108: »Sija kniga manastira Komukovina«, list 112: Sija kniga glagolemaja postni triodi, list 250—255: zapis Kovačevića koi prinese knjigu u nuždna vremena »i taj put uskočiše majdanci u Kostajnicu«

20. TREBNIK

Sredina XVI — sredina XVII stoljeća.
Kostajnica
Kostajnica B. O. 1. R 18/833
Rukopisna knjiga, 130 listova. Veličina 18 × 13 cm. (8⁰)
Pismo: sa raznim brojevima redaka (20, 21, 19), srpski poluustav.
Ornamentika: Zastavica na listu 1 — geometrijsko biljnog stila, na listu 26 istog stila, na listu 115 pleteni krugovi.
Uvez: daske u koži, sprijeda medaljon usred okvira, otraga grančica oko rozete u okviru.
Vodeni znakovi: U a) dijelu sidro u krugu s kontramarkom B, kruna s kontramarkom petolist i tri polumjeseca s kontramarkom SV sve iz sredine XVII stoljeća. U b) dijelu sidro u krugu bez kontramarke iz sredine XVI stoljeća.
Sadržaj: 1) List 1—25 (A): Čin svetiti maslo. 2) List 26—88 (B): Čin pogreba, krštenja, molitve, osvetiti posudu, plodove, vino, čin vjenčanja, tropari i kondaci dnevni. 3) List 89—114 (A): Služba Velike subote, pashalna služba, tropari vaskrsni, Bogorodični, Ipakoj od 8 glasova, čin na Bogojavljenje. 4) List 115—121: Paraklis Bogorodici. 5) List 121v—128v: Služba sveštenija vode 1 avgusta.
Vrlo trošan. Korice otkinute od bloka. Mnogi su listovi volantni. U I dijelu tinta izblijedila. Izgubljeni su listovi iza lista 109 — tri odreska, iza lista 110—2 odreska. Tekst se prekida na listu 128v. Više bilježaka o pomenima na koricama, uvodnom listu, na listu 22, 55, 57v, 114v, 120v, 130. Na listu 129: »Sia kni . . . Svilokosa, podpisasja meseca maiusa den 15. jerodijakon Radojica Svilokos.« (Stojanović 9506, isp. 8244 iz g. 1763.)

21. ČETVEROJEVANĐELJE MRKŠINE CRKVE 1562. (MARDARIJE)

Štampana 1562, rukopisni dodatak oko 1580.
Kostajnica
Kostajnica 1. R 45/859
Rukopisna knjiga sa štampanim dijelom, 204 lista. Veličina 29 × 19,5 (4⁰)
Rukopisni tekst srpski poluustav po 26 redova s akcentima i spiritusima, tragovi resavskog pravopisa. Ornamentike u rukopisnom dijelu nema.
Uvez: daske s izvučenim rubom, u koži bez ornamenta.
Vodeni znakovi rukopisnog dijela: Sidro u krugu s trolistom i kontramarkom IC i PA, te kruna sa zvijezdom i inicijalima Z — sve oko 1580.
Sadržaj: A) Rukopis: List 1—2: Glave Matejeva evanđelja, list 2v—4v: Teofilaktov predgovor, list 5—32: Matejevo evanđelje do začala 65: »aggli na nbsjeh, vinu vidjet lice otca moego« — zatim perazi na

štampani tekst kvaternion 6. (list 33—40), onda prekid u začalo 89.
Nastavlja rukopis: List 41—48: »proči že jemše rabi jego dostiše
im . . .« do začala 106: »kogda te vidjehom bolna . . .« rastavlja
štamp. »ili v tmnici« ide do Luke začalo 108: »predast jego im bez
naroda« (list 49—144), iza toga 1. rukopisni list izrezan.
Rukopis: list 145—159: »čti pned sirnomu. Pridje že dn oprjesnik . . .«
list: 151v—152: Glave Jovanova evanđelja, list 152v—159v: Jovanovo
evanđelje do kraja 12 začala ideže stvori vodu v vino — i bje pned.
2 ned., list 160 nastavlja štamp. od začala 13 do kraja, list 200 u
mjesecoslovu od 9. I. »svetago mučenika kolijevkata«, do 26. III.
»sbor arhaggla Gavriila« — umetnut rukopisni tekst mjesto izgu-
bljenog. Koža na hrptu malo oštećena, jedna kopča otkinuta. U
štampanom tekstu nedostaje: Kvaterna I—V, VII, XX—XXI i list
XXVII kvaterne, mjesto kojih su umetnuti rukopisni.
List 152: »I Stefan«

LEPAVINA

22. FRAGMENTI LITURGIJSKE KNJIGE

XIII stoljeće
Manastir Lepavina (nađeno u koricama knjige: Zlatoustove besjede . . . R 70).
Nađeno u Lepavina bb. R 88/900
Fragmenti liturgijske knjige (oktoih ili posni triod) s tekstom iz Pokajanog kanona. Veličina 16 × 9,5/9 cm.
Pet uskih traka po 21 redak od jednog stupca s malim fragmentima desnog stupca. Vide se crveni inicijali.
Ruska redakcija iz XIII stoljeća. Ustavno pismo sa dosta niskim ѣ visokim ѡ, Ж od pet poteza, К sa jednakim petljama, ѩ i Ю sa ravnom prečkicom, т na jednoj nozi ali sa dugim kvačicama. Restaurirano 1960. u Historijskom institutu JAZU. Trake fiksirane pod staklom.

23. ČETVEROJEVANĐELJE

Kraj XIII ili početak XIV stoljeća.
Manastir Lepavina
Lep. 47/2. R. 39/853
Rukopisna knjiga na pergameni, 310 listova. Veličina 24 × 16,5 (8^0)
Pismo: Ustav po 18, 19 redova. Ornamentika: Skromni crveni inicijali, zastavice nema. Uvaz: Očuvana zadnja daska bez žlijeba u koži okvir s rombom i dijagonalama. Od prednje korice ostao komadić daske i platno na hrptu.

Sadržaj: 1) List 1: kraj glave Matejeva evanđelja, list 85: Matejevo evanđelje. 2) List 85—138: Markovo evanđelje bez početka, list 138: prazan. 3) List 139—223v: Evanđelje od Luke bez početka i bez kraja. 4) List 223—290: Jovanovo evanđelje bez početka i bez kraja. 5) List 291—302: Sinaksar. 6) List 302—310: Mesecoslov.
Izgubljena prednja daska, otkinuta koža sa hrpta. Nedostaje: Na početku dva lista, na listu 39: odrezana bočna margina, iza lista 42: nema 5 listova, iza lista 85: tri lista, iza lista 138: jedan list, iza lista 223: dva lista, iza lista 278: jedan list, između lista 279—288: pogrešno je umetnuta XXVIII kvaterna (list 280—287), iza lista 290: izrezan 1 list, između lista 309 i 310: isječena su 2 lista (od 22. juna do 20. avgusta) mjesto toga bila je nekada umetnuta sveska od 8 listova papira koje je iskinuta ali su ostali odresci.
Grujić: Spomenica vladike Mirona, 1930, str. 44, sl. 18
Na listu 233v: »Episkop Nikanor iz Srbije dodi u 1893. godini prve nedelje Veliko posta i popisao je starine manas. Lepavinskog«
Potpis E. Nikanor na listu 234. List 1 tintom: 47 Lep. 2.

24. TETRAVASILION

Sredina XV stoljeća
Lepavina 48. R 38/852
Rukopisna knjiga, 167 listova. Veličina 28 × 20 (4^0)
Pismo: po 27 redova, srpski poluustav. Ornamentika: list1: zastavica »balkanskog stila« od pletenih krugova crveno-zeleno-žuta, list 36v, 77 i 126 kod naslova ukrasni znakovi. Uvez: daske sa žljebom po rubu, smeđa koža — sprijeda krst od palmeta u koncentričnim okvirima, otraga pravougaonik s rombom i dijagonalama.
Vodeni znakovi: 4 vrste vage u krugu, sl. Briquet 2472 iz 1464. g., 2467 iz 1446. g. i 2448 iz 1453. g.
Sadržaj: »Tetravasilion iže sut 4 carstva«. List 36v: Carstvo vtoroe, list 177: Carstvo tretie, list 226: Carstvo četvrto
Koža na hrptu i uglovima oštećena, daske su s crvotočinom. Izgubljeni listovi: iza lista 14: 1 list, iza lista 39: 1 list, iza svršetka teksta skinuto je još listova (oderci)
V. Krasić, Manastir Lepavina . . . 1889, str. 77, kaže da je na prvoj korici bio prilijepljen komadić hartije sa zapisom »Sia kniga carostavnik svetago Savi srpskago prosvetitelja iže v Mileševu počivajut ego častnie mošti. Zastupnice hristianom nepostidnaa hoda . . . sia k. tvoego ugodnika«. Na listu 54v—55: »Ex libris Ecclesiae Monasterii Marscensis 1716.«
Noviji zapisi: Prednja korica: Tetravasilion. Tihon 1892. Lepavina, list 2: No 3 — 1884 — Tihon — Carostavnik 1893. Lepavina, list 3: Kolika biaše u staro vreme marljivost, to pokazuje i ova ovdje napisana okolnost. 1893, list 4v: Tetravasilion iže sut četiri carstva, list 31—32: rukom XVIII stoljeće: Si kniga carostavnik monastira

Lepavina, list 102v: stari zapis: sia kniga glagoljemi carstvo 1 i 2 i
3 i 4, izbrano ot Biblie a ne vse po redu. Na kraju zapis pisara
Vsevidcu i preblagomu bogu slava dajušćumu vsakomu delu kon
iže o nem načinaemomu. amin. Onda XVI stoljeće: Tako da znate
Zadnja korica: Da se zna tko pisa Arsenie Goičetić (još 2 puta).

25. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

1488. g.
dijak Nikola
Manastir Lepavina
Lepavina 64/3. R 30/844
Rukopisna knjiga, 157 listova. Veličina 20,5 × 14,5 (8^0)
Pismo: srpski poluustav po 23. reda. Ornamentika: na listu 125 uska
crvena zastavica. Uvez: Daske u koži, na zadnjoj korici okvir s rom
bom i dijagonalama u sredini.
Sadržaj: 1) List 87: Psaltir s Mojsijevom pjesmom i t. d. 2) Lis
88—124: Časlovac po ustavu prepodobnom Savi jerosolimskaago, 3
List 125—157: Sinaksar po tipiku jerusalimsku (prekida se na 2
januara).
Znatno oštećen. Od prednje korice ostao samo komad daske pr
hrptu i malo kože. Na hrptu otkinuti veliki komadi kože. Izgubljeni
su mnogi listovi: na početku 4 sveščice, pojedini listovi iza lista 8,
10, 13, 19, 34, 51, 55 (list 56: oderak kao i list 57), 63, 83, 118, 123
128 i sav kraj iza lista 157.
Prota Lazo Bogdanović u Starinaru XI, 1894
Bio je zapis: »Pisa siju knigu mnogogrešni diak Nikola v leto 6996
esen tu pisah v dni trkletago cara Pajazita u . . . petnice ab (?) (Sto
janović, Zapisi 356), ali sada tog lista nema. Na listu 157v: »Povratio
Lazo Bogdanović srpsko pravoslavni paroh varaždinsko-kanižki 15
juna 1894. Na Vidovo. Primio Tihon Džebić iguman lepavinski. Ma
nastir Lepavina 1894.

26. ČETVEROJEVANĐELJE

Oko 1500 godine.
Lepavina
Lepavina 34. R 40/854
Rukopisna knjiga, pergamena 203 lista. Veličina 33,5 × 23 (2^0).
Pismo: Ustavno po 24, 25, 22 reda. »Skazanije prejemljušteje« lis
1—13 srpska redakcija početka XV stoljeća s akcentima do resav
skog pravopisa, list 14 itd. vlaška redakcija XV stoljeća. Ornamen
tika: Listovi sa zastavicama, na početku svakog evanđelista izrezani
(početni list Markova evanđelja objavljen u snimku R. Grujić, Spo
menica o srpskom pravoslavnom vlagičanstvu pakračkom 1930, stra
na 47). Mala zastavica na listu 171 geometrijsko biljna kolorisana

sa zlatom. Zlato je dodavano u tekstu i u tintu. Uvez: Daske sa ravnim rubom u koži. Sa obje strane koncentrički okviri s ornamentiranom rešetkom iznutra i u sredini.
Sadržaj: 1) List 1—6: Skazanije prejemljušteje v sego leta . . . — Sinaksar, 6—11v: Sbornik dvanaest mesecem i evanđelja različna. 2) List 16v: glave Matejeva evanđelja, list 15—16: Teofilakta arhiepiskopa ohridskoga predislovie ježe ot Mateja, list 16v: prazan, list 17—71: Matejevo evanđelje sa isečenim početkom i krajem. 3) List 72: glave Markova evanđelja u 2 stupca, list 72v—73: Predislovie, list 74—110: Markovo evanđelje bez početka. 4) List 111: glave Lukina evanđelja, list 112: Predislovie, list 112v: prazan, list 113—114: Lukino evanđelje. 5) List 175: glave Jovanovog evanđelja, list 175v—176 Predislovie, list 176v: prazan, list 177—230: Jovanovo evanđelje bez početka.
Daske su trule i izjedene crvotočinom. Koža na hrptu i na uglovima pocijepana. Izrezani su listovi: ispred lista 1 — jedan, iza lista 16 — jedan, iza lista 19 — dva, iza lista 71 — jedan, iza lista 73 — jedan, iza lista 112 — dva, iza lista 176 — jedan list, na kraju četiri lista.
V. Krasić: Manastir Lepavina 1889, na str. 73, 74. Grujić: Spomenica 1930, str. 108 i 47.
List 1: »No 1. Tihon (olovkom): »Lepavina srpsko pravoslavni manastir 1894. već ove godine 1894. nije se znalo ko je pisao i kada«.
List 16v: »Nad knigom svetago evandjeli Ne mož biti druga razumnija Jer se u njoj otkriva volja božija
Da pada svaka sila vražja. 1890.« (Tihon)« Ovo sveto starodrevno evandjelije na pergamentu rukom minejski načertano, već 1894 god. nije se našlo (znalo) tko ga je pisao i koje godine. Zabiležio 25. septemb. 1894. Tihon Džebić iguman lepavinski.«
List 73v: prazan, nasuprot isječenom listu, olovkom — stara ornamentika.«
List 112v: rukopis XIX stoljeća Proba (ćir.) Den den Hocherwürdigen Herrn, Herrn Patter«.
List 169 170: olovkom »Vaso govori Savo«.
List 176v: (prazno): Onaj samo skida s ramena krest,
koji ga neće u bijedi svojoj ponest . . .
Tko neće da sluša bolest bolesnika
onaj ne zna u srcu svom kakva je sirotinja muka!
Badava nam čitati i sveto pismo
ako u veri hrišćanskoj učvrsćeni nismo! 1894.«

List 23ov: »Dok nije bilo štamparske struke,
kako su morale raditi same ruke.
Na pergamentu evanđelije rađeno rukom
sa kakvim priležanijem rađeno i s mukom.
Vještina, čistoća, dobra volja,
dan i danas ne mož biti bolja. 1893. Tihon iguman«.

27. ZLATOUSTOVE BESJEDE NA POSLANICE APOSTOLA

Sredina XVI stoljeća
Vinica (Južna Rusija) (?)
Manastir Lepavina
Lepavina b. b. R 70/884
Rukopisna knjiga, II — 408 listova. Veličina 32,3 × 20,5 (4⁰)
Pismo: moldavsko-ruski poluustav po 30 redova. Pravopis ruski s jakim tragovima resavske škole. Ornamentike nema. Uvez: u koži, s rubovima, s rebrima na hrptu, sprijeda medaljon s raspećem u uskom okviru, otraga uzdužne trake u okviru, s tragovima pozlate.
Vodeni znakovi: krin šleske provenijencije tipa Briquet 6945 iz sredine XVI stoljeća.
Sadržaj: Zlatoustove besjede na poslanice Filipisijcima, Kolasajima, Titu, Filimonu i Jevrejima.
Bio je trošan: prednja korica otkinuta, hrpta nema, I sveščica izgubljena, prvi listovi volantni, knjižni blok raskliman. Izgubljeni listovi iza 97, 179, 211, 226.
Rukopis je restauriran 1960. u Historijskom institutu JAZU. Tom prilikom skinute su sa hrpta četiri uske pergamenske trake s ruskim pismom iz XIII stoljeća.
V. Krasić, Manastir Lepavina. Prilog k srpskoj istoriji, Novi Sad 1889, str. 79.
Na prednjoj korici (sada II list) zapisi iz Vinice XVII stoljeća.
Na stražnjoj korici (sada list 408) zapis iz Lepavine 1718 g.: »Si sveta kniga i božstvnaja apostolska beseda manastira Lepavina 1718 leto« (Stojanović 2351 i 7484).
Na nestalom 1. listu bio je zapis skimonaha Rafaila da je donio knjigu iz Rusije 1643 (Stojanović 1376)

28. PSALTIR

1657. g.
Jeromonah Kiril Nikšić — Manastir Marča
Lepavina
Lep. 37. R 37/851
Rukopisna knjiga, 199 listova. Veličina 28,8 × 19,5 (2⁰)
Pismo po 17 i 24 redova, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 186 zastavica od pletenih krugova i više lijepih inicijala. Bez uveza.
Vodeni znakovi: Kruna sa kontramarkom BGGF Dubrov. 1984a/164 iz 1655 g.
Sadržaj: 1) 1—185: Psaltir (bez početka) od kraja IV. psalma. 2) List 186—196v: Mojsijeva pesma itd. 3) List 197—198: Tropari u subotu »Po neporočnah.«
Trošan, bez korica, (na hrptu vezice od rebara). Prvi su listovi volantni, stražnji se slabo drže. Nedostaju: Na početku do kraja IV psalma — 3 lista, iza lista 154 — 1 list.

Krasić: Manastir Lepavina 1889 str. 7, Grujić: Spomenica str. 81, sl. 26
List 198: »Povelenijem gospodina Save vladike Stanisavića trudih se o sem pisaniji okaanejšij i mnšij v inoceh ijeromonah Kiril Nikšić rmnjskij postrižnik, jemuže otčstvo grob zemlja že mati. Temu že otci i bratija koljene preklon molju se i mil se deju. Pojuštiim ili pročitajuštim ili prepisujuštim, ašte budet čto pogrešno ispravljajte. I nas o sem trudivćih se blagoslovite a ne klnite. Poneže ne pisa duh svetij, ni angel, no ruka brenna i duh grešnij i unilij. Da vsi uslišim glasom sladkij, priidjete blagosloveni otca mojego nasledujte ugotovannoje vam carstvie, jegože budi vsem nam ulučiti. Slavešte otca i sina i svetago duha ninja i prisno i v veki vekom amin. Sovršiše se sije božstvenije knigi glagoljemi psaltir leto gospodnje 1657. meseca marta 17 u monastiru Marči« (Stojanović 1539, Let. 160, 17).
List 198v: »V leto 7162 poče se zidati sii sveti hram arhistratiga Mihaila i Gavriila glagoljemi Marča, ot roždestva Hristova 1654. meseca maia 1. Svrši se leto ot bitija 7165 a ot roždestva Hristova 1657 maia 30. To leto svršismo zid i pokrismo trulo i pevnice i dobavismo dva velika zvona i skovasmo dva kandila srebrena i zasusmo ribnjak i iskopasmo bunar Bogu našem slava v veki amin. (Stojanović 1548, 1549, Let. 160, 17). Isti zapis u novom prepisu list 198v, 199.
List 196v: olovkom novo »Naredbom vladike Save Stanisavljevića ovu knigu zvanu psaltir pisao je ieromonah Kiril Nikšić postriženik mra Rmlja u mru Marči 1657 god. (koji je sagrađen 1654) N. M. L. I. M. B.

29. SINODIK (POMENIK) LEPAVINSKI

1706. godine
Lepavina
Manastir Lepavina
Lep. 47. R 81/893
Rukopisna knjiga od 60 listova. Veličina 28,5 × 20,7 (2⁰)
Pismo: Poluustav sa kurzivnim dodacima sa raznim brojem redaka.
Ornamentika: Arkade na listovima za upis imena. Na listu IIv: olovkom crtež prvosveštenika Zaharija kako prima Mariju u hram. Uvez: drvo u koži, sprijeda okvir s medaljonom u sredini sa Hristom na prijestolju. Otraga široki okvir sa ornamentikom u obliku križa.
Vodeni znakovi: Kruna sa zvijezdom i polumjesecom sa kontramarkom HV i IC
Sadržaj: List 1 »Načelo predislovija svetago sinodika sego«.
Koža na hrptu pocijepana, jedna kopča otkinuta. Prva sveska ima nekoliko volantnih listova.
V. Krasić: Manastir Lepavina 1889. str. 79/80
List IIv: »Ot sazdanija mira 7215 a ot vaploštenija Boga slova 1706-go leta, nojemra, 20 dan u Dobrii Vinii« (Krasić 79)

»Pisal jeromonah rasoder nedostojnii i zelo grehom bogati a dobrimi
deli vele ubogi Vasilij Teofilakuović proigumen Lepivinna (tajno-
pis) — Krasić 79, Let. 160, 23, Stojanović 2158
1753 dekembra 3 Sofroni Stefanović igumen marčanski pravoslavni
List 1. gore: 1884 Tihon, Pomjanik No 1, Diptikon
List 1v: zapisi moskovskih careva od velikog cara Ioana s djecom do
Petra Aleksejevića i Anne Ioannovne, drugom rukom dodato Jelisa-
veta i Jekaterina.
List 2: Moskovski patrijarsi od Lava do Adriana.
List 2v: Patrijarsi srpski od Paisija do Arsenija, episkopi i Lepavin-
ski jeromonasi, itd.
Na listu 11 i nadalje prepisani podaci o ruskim carevima i patrijar-
sima, srpskim carevima i patrijarsima iz I sveske. Kasniji zapisi idu
do 1761 na posljednjem listu je prilijepljen komad lista sa zapisom
iz lepavinskog Starostavnika i komad lista iz starijeg pomenika sa
zapisom »Sii svetii obšti 1. (ist) . . . 7188 (1680) az grešni . . . rodom
iz Petrova pol . . . ježe jest selo blizu . . . čikoih«
Još dva fragmenta na jednom od njih zapis: »Si svetii obšćij list
crskie . . . zovemi Kovin hram (Usp) enie p . . . naše Bogorodice i
prisno deve Marije pove . . . 7188 i to . . . sije igumen kir Isaiija isto
leto pr . . . smerenii vladika adži Kiril divno oružije molitvu i post . . .
velikago Vasilija.«
Ova dva fragmenta bila su sakrivena u desnoj korici pod listom pri-
ljepljenim na koricu. Vidi Krasić str. 79/80, Let. 160, 23, (Stojanović
1761—63).

30. LJEKARUŠA

Kraj XVIII stoljeća s dodavima do početka XX stoljeća.
Stefan Vitanović, jeromonah lepavinski i paroh koprivnički
Manastir Lepavina
Lep. 50. R 11/826
Rukopisna knjiga, II-74 lista. Veličina 19,3 × 12 (8^0)
Pismo: srpski kurziv XVIII stoljeća s jednim njemačkim sastavom
(goticom) i kasnijim dodacima ćirilicom te novinskim izrescima iz
konca XIX — početka XX stoljeća. Ornamentike nema. Uvez: Kar-
ton u koži.
Sadržaj: dietsko-didaktički zbornik Salernske medicinske škole s
kasnijim medicinskim dodacima i raznim bilješkama, te pjesmom
igumana Tihona o manastiru Lepavini i dr.
Dobro očuvan
Objavio dr Hrvoje Tartaglia

31. LEPAVINSKI POMENIK

1803. g.
Lepavina

R 82/894
Rukopisna knjiga II-49 listova. Prvih 50 strana paginirano. Veličina
34,3 × 21,5 (2^0)
Pismo: Štampanim slovima i kurzivnim dodacima. Ornamentika: Na
svakom listu kolorirani okvir zeleno-ljubičasto sa biljnim motivom.
Na listu 1. odozgo »božje oko.« Uvez: Karton u koži, sprijeda i otra-
ga okvir s biljnim ornamentom u sredini. Vodeni znakovi: Grb i
inicijali AR.
Sadržaj: List 1—2v: Posledovanje o usopših«, list 3: Pomen careva
rimskih od Ferdinanda II do Leopolda II (umro 1792). Novim ru-
kopisom Franciška. List 2: Carevi moskovski od Ivana Groznog do
Pavla. Zatim dodaci: Aleksandar, Konstantin, Nikolaj. List 4: Mo-
skovski patrijarsi i srpski patrijarsi, episkopi, arhiepiskopi, arhi-
mandriti, igumani itd. Iz drugih manastira zapisi ktitora, dodaci do
1899, 1923 i 1925.
Dosta dobro očuvano. List 3 i 39 volantan. Koža na hrptu oštećena
i odvojena od kartona.
List II: »Veličanija« sv. Vladimira i Bogorodice na praznik pokrova.
List 1 dolje olovkom »Diptikon-pomjanik«.
List 2v: pored ornamentiranog križa sa svijećnjakom i kaležem za-
pis »Sei pomjanik vozobnovitsja pri igumenu kir Maksimu Ognja-
noviću lete Gospodnja 1803 g. meseca maia 1.«
Na posljednjem listu zapisi o posjetama 1838. arhimandrit dalmetin-
ski Simenon Terkulja, 1888 4 sept. patrijarh German Anđelić s
episkopom Teofanom Živkovićem, arhimandritom Mironom Nikoli-
ćem, podbanom Dane Stankovićem i presvetlim gospodinom Bran-
kom Jovanovićem, 1893 8 fevr. episkop Nikanor Ružičić.

MAJAR

32. ČETVEROJEVANĐELJE

Kraj XVI stoljeća.
Majar
R 46/860
Rukopisna knjiga II-314 (312—314 prazni kod uveza). Veličina 32 ×
21 (2^0)
Pismo: po 19 do 20 redova, srpski poluustav. Ornamentika: list 98v
i 7v veliki crtani crveni inicijal, list 94v: gruba koncovka. Uvez:
Daske sa žlijebom u koži. Sprijeda krst u okviru, straga palmete u
okviru. Sprijeda i straga na uglovima srebrni okrugli medaljoni s
uskršnjim janjetom. Srednji medaljoni skinuti.
Vodeni znakovi: Sidro u krugu s trolistom i kontramarkom FRX,
IC, sidro s četverolistom i kontramarkom LB, CC i PS sve iz 1580—

—90. Kod uveza arbalet u krugu s inicijalima GZ sa početka XVII stoljeća.
Sadržaj: 1) List 1: na strani skinutoj s korica, tekst iz evanđelja od Jovana iz drugog rukopisa. 2) List 1—3: Glave Matejeva evanđelja, list 3—7: Teofilaktovo predislovije, list 8—94v: Matejevo evanđelje. 3) List 95—96: Glave Markova evanđelja, list 96v—98: Predislovie, list 98v—148: Markovo evanđelje. 4) List 148—150: Glave Lukina evanđelja, list 150—238: Lukino evanđelje. 5) List 231: Glave Jovanovog evanđelja, list 232—294v: Jovanovo evanđelje. 6) List 294—301v: Skazanije prejemljušteje, list 301v—310: Zbornik 13 mesecem, evanđelja različna i prokimeni vaskrsni, list 311: Ukaz glasovom. Na listu 310 dodano: »Ot koliko česti Bog satvori Adama...«
Koža pocijepana na hrptu, skinuti srednji medaljoni, otkinuta donja kopča.
List 311v: precrtani zapisi: »Sia kniga popa Radona mari (?) glagoljema veliko evanđelie dade za svoju dušu Evrasina jeromonah u Liple (?) manastir Bog da prosti . . . meseca iunnia 13 dan 1728. Lakeš pop Petre sad.«
»Sia kniga Davida jerođakona zađakoni se David Popović, meseca marta 22 dan. Sin rodi se meseca marta 19 dn u Kobišu 1741 leto. Meseca aprila Jelčija uza Savu proda Tomine nedelje 1741. 1744 leto.«
List 312: »Sia kniga. Znano ti list 310 u jevangeliju podpisal neka se zna prava istina.«
Na listu II: »Sija sveta božestvenaja kniga glagoljema svetoje evangelije presvitera Zavida ot sela Madara. Poje že časni brate sveštenojereju. Sija svetaja božestvenaja kniga glagoljem popa Vasilije svetoje jevangelije sela Topola kupi ju za 6 forniti preporučujem ili plata kako je hošće da je namijeniti. Meseca iula 14 den.«
List IIv: »Da se zna jere priloži monahinja Epraksija 50 aspri Bog dae prosti«.

ORAHOVICA

33. SLUŽABNIK IZ ORAHOVICE

Kraj XV stoljeća.
Manastir Orahovica
Orahov. 97. R 26/840
Rukopisna knjiga, 211 listova. Veličina 21 × 15,5 (8^0)
Pismo po 21 red, srpski poluustav bosanskog tipa bez nadrednih znakova. Ornamentike nema, inicijali jednostavni. Uvez: daske sa žlijebom po rubu, u koži. Sprijeda je sačuvana samo polovica daske i mali komad kože s koncentričnim okvirima, otraga pravokutnik s dijagonalama u koncentričnim okvirima.

Vodeni znakovi: ruka sl. Briquet br. 10713 iz 1485 i ruka sa zvijezdom i inicijalom B, sl. Briquet 10719 iz 1501/1503
Sadržaj: 1) List 1—5 Kanon s Apostolom i evanđeljem Bogorodici iz Pravila pred liturgisanjem. 2) List 5—38: Zlatoustova liturgija. 3) List 38—55: Liturgija sv. Vasilija V. 4) List 55—66: »Služba preždeosveštennih«. 5) List 66—71: Otpusti, vozglašenija, molitve. 6) List 72—138: apostoli i evanđelja s proksimnima i aliluarijima praznikom Gospodskim. 7) 139—144v: evanđelja vaskrsna na jutrenji. 8) 144v—182: apostoli i evanđelja praznicima i svetima kroz godinu. 9) List 182—196v: Pravila o pokajanju i pričešćeniju sv. Jovana Posnika, sv. Vasilija Vel. i dr. 10) List 197—197v: (bez početka zbog izgubljenog lista) o postu. 11) List 197v—211: Molitve, većinom iz Treonika: nad kutijeju, na Velikoj Večernji, na jutrenji, po Troičnom, o usapših, na vkušenije grozdija, načeti vino, pomiti mošti, va vsakoobraznoj nemošti, o vsakoj skrbi, jegda čto skverno snedšu človeku, po Krsteh sv. Filoteja, v trus, v bezdaždije itd.
Rukopis je trošan. Kod uveza od prednje daske ima samo komad s malim komadom kože, koža je pocijepana i otraga. Nedostaje na početku Pravilo do kraaja 4. pjesme kanona (2 lista), iz alista 27 — 2 lista, izalista 90 — 1 list, iza lista 94 — 1 list, iza lista 119, 125, 143, 196 po 1 list i kraj rukopisa. Mnogi su listovi volantni.
Na prednjoj korici zalijepljena ceduljica s bilješkom R. Grujića: »Službanik, jedna od najstarijih manastirskih knjiga, pisana u XV, a možda još i krajem XIV v. Na adnjoj strani gore: Pisa kir Stanko. Vrlo vredna knjiga zbog starine.«
Navedeni zapis kir Stanka pisan je rukopisom XVII v. Isp. Stojanović 1097 i 6606 iz 1621. g. koje je pisao kir Stanko za manastir sv. Trojice crkvu sv. Arhanđela Mihaila i Gavrila kod sela Trpez u Bosni.

34. ZBORNIK METAFRAST

1538. g.
Moldavska, monah Misail
Manastir Orahovica
Orahov. 55. R 72/886
Rukopisna knjiga od 548 listova. Veličina 31,5 × 19 (2^0)
Pismo: moldavski poluustav po 28 redova. Ornamentika: list 1: pletena crveno crtana zastavica sastavljena od krugova i inicijala istog stila.
Uvez: daska sa žlijebom po rubu, u koži. Sa obe strane uski okvir s dijagonalama i rozetama.
Vodeni znakovi: vepar iz druge četvrtine XVI stoljeća i tijara iz istog doba. Tip. 4964/1531, ali sa tri kraka i bez križa gore. Tip B 13576/1526. Tip 13577/1542—47

Sadržaj: 77 slova na velike praznike (nije istovjetan s Metafrastom
JAZU i Panegiricima)
Koža je pocijepana na prednjoj korici i hrptu, kopče otkinute. Ne-
dostaju listovi, iza lista 176: 1 list, iza lista 497: 1 list.
List 477v: »Ot zde nača pisati monah Misail.«
List 548v: »S sbornik načase pri episkopstvu Teofanovu i svrši se i
sveza se jako že jest pri episkopstvu Teodosiju svetomu hramu arhi-
jerarhu i čudotvorcu Nikoli ljeto 7046 avgusta 18 (1538)
Sii sbornik Orahovički v leto 7179 (1671)

35. ČETVEROJEVANĐELJE

1551. godine
U blizini manastira Dragovića u Dalmaciji. Pisao Radonja

Orahovica
Orahov. 56. R 43/857
Rukopisna knjiga od 322 lista. Veličina 35 × 20 (2°).
Pismo: poluustav bosanskog tipa, po 24 reda. Ornamentike nema
Uvez: daske u koži sa žlijebovima. Sprijeda krst usred koncentrič-
nih okvira, otraga koncentrični okviri. Mnogobrojne rupice pokazu-
ju da je bilo okovano, ali je okov skinut.
Vodeni znakovi: sidro u krugu se zvijezdom i kontramarkom PP
TC, TO i petolist iz 1545—1555.
Sadržaj: 1) List 1—3: Teofilaktovo predislovije, list 3v—4v: Glav
Matejeva evanđelja, list 5—77v: Matejevo evanđelje. 2) List 77v-
—78v: Glave Markova evanđelja, list 79—125v: Markovo evanđelje
3) List 125v—127v: Predislovije Lukinom evanđelju, list 127v—129
glave Lukinog evanđelja, list 130—207v: Lukino evanđelje. 4) List
208—210: predislovije Jovanovom evanđelju, list 210—210v: glav
Jovanova evanđelja list 210v—267v: Jovanovo evanđelje. List 267v-
—273: Skazanije prejemljušteje, list 273v—279v: Zbornik 12 mese
cam, list 280: evanđelja različna, list 280—282v: Kako obretati sve
dnevnaja evangelija, list 282v—316v: Evangelja strasna, list 316v
Ukaz glasovom, vaskrsna evanđelja, list 317: prazno, list 318v—320
pashalija.
Vrlo dobro očuvan
Letopis 128, 76—96
Izložba rukopisne knjige i štampe u Hrvatskoj 1950, st. 14
O manastiru Grabovcu vidi Letopis MS
Knjiga 127, str. 58—79.
V. Krasić: Manastir Grabovac knj. 126, str. 269
List 321—322: veliki zapis Radonje iz 1551 g.
»Poneže ubo . . .« (Stojanović 559. Letopis 143, 80.)
List 320v: »Siju knigu otkupi Jelena Nikolina za svoju dušu u ma-
nastir Dragović i da je proklet jest ko je će potratiti ot monastira

Na istoj strani ispod pashalnih slova rukopisom Radonje: »Vo leto 7041 (1533) krug slncu 13 a lune 11, tem. 4. indikta 6. (list dolje- pljen iz neke druge knjige).
List 317v: »Siju knigu pisa Vasilije iz Grabovca monastira Dragovi- čanin Vasilije narečenij Stefan jeromonah pisa ga u monastir Ora- hovicu za svoju dušu i svojih roditel i tko je otnimi ot monastira Horahvice krome sabora monastirskoga bez blagoslova da mu je čest sanimi koji reše raspni, raspni. I prinese je proigumen Visarion i pop Stefan jeromonah v leto 7180 a ot rož. Hristova 1772 meseca mai 12 u monastiru Grabovcu.« (Stojanović 1671, Letopis 143, 81).
Od istoga na listu 207v: »Siju knigu pisa Vasilije narečenij Stefan jermonah Dragovičanin u manastir Orahovicu dade je za svoju dušu i svoih roditel po plti roditelji oca Milaka, matere Kate, brata Mir- čete, Ivana i Mikule, sestre Margite i Marije.«
Na listu 322: »Siju knigu otkupi Đuro Kovač za dušu oca Ratka i matere Pave i brata Radića i Miloša Raosova i priložiše u monastir Dragović i rekoše dati u nu 5 dukata.« Sa strane dodano »i pisa Đuru sebe svetomu Petru«. »Dragovićsko«.

36. ČASOSLOVAC S AKATISTIMA

Treća četvrt XVI stoljeća i 1651.
Dopunio Atanasije u manastiru Rakovcu
Orahovica
Orahov. 117. R 24/838
Rukopisna knjiga od VII + 147 + 9 praznih. Veličina 18,5 × 12,5 (8°)
Pismo: Po 22, 20, 25 redova, srpski poluustav. Ornamentika: Na li- stu 113 i 132 uska crtana zastavica. Uvez: Karton u koži s rubom i rebrima na hrptu. Sprijeda i otraga kosa rešetka u okviru.
Vodeni znakovi: I dio: sidro u krugu s kontramarkom PA iz 1563— —75, II—IV: dio kruga s kontramarkom bV, IC iz sredine XVII stoljeća
Sadržaj: I dio — list 1—86 časoslovac po ustavu Save Jerusalimskog, II dio — list 87—131v: akatist i paraklis Bogorodici i sv. Nikoli, tropar i kondak apostolima, blaženi apostolima i evenđeljima za sed- micu III — dio — list 132—147: akatist živonosnom grobu, molitva Bogorodici i dr. te pashalija.
Dobro sačuvan, koža na hrptu napukla. Zelene vrpce mjesto kopče otkinute.
List 131v: »Si časlovac Atanasiev i potpisa v leto 7159 (1651) u Ra- kovcu manastiru«. Zapisi o pomenima.
List 141v: Zapis brata Pavla.
List 143v: »Da se zna jako odkupi Stefan ot Radojice krst u crkvu za svoju dušu Bog da prosti pred kmetovi Grg, Mina i Petar i Kom- nen«.

List 144v: »Sušno leto i mečavna zima gladna godina . . . po osa
groša«.
List 144v: Cargrad, Seget.
List 145v: »Da se zna kade ubi mraz po vaznesiu vinograde«.
List 147v: »Pomozi bože i sveti otče Nikola«.

37. PROSKOMIDIJA (POMENIK ORAHOV.)

Oko 1570—1585. godine
Orahovica
Manastir Orahovica
Orahov. 64. R 77/890
Rukopisna knjiga od 115 listova. Veličina 29,5 × 20,5
Pismo: poluustav srpski s dodacima kurzivom i različitim broje
redaka.
Ornamentika: List 1: zastavica od pletenih krugova žuto-crveno-cr
kolorirana. Uvez: Drvo sa kosim rubom. Rub neizvučen (prelaz
tip). U koži sprijeda i otraga okvir s rombom i ukrasom od palme
u sredini.
Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkama B—
i C—C iz 1572—1579 g.
Sadržaj: List 1: Predislovije svetije i božestvenago proskomidia bi
šiih blagoverniih i hristoljubiviih car i svetiih ktitor zde ležeštiih
povsudu pravoslavnih hristian. Prvije blagočestije: Pomeni Gospo
velikago župana Nemanju Stefana preimenovanago inokii Simeo
monaha. Pomeni Gospodi prvago arhiepiskopa Savu. Pomeni Go
podi Ioianna despota. Pomeni Gospodi Ageliu monahiu. Pomeni Go
podi Teoktista monaha prvovenčanego krala Stefana. Pomeni Gos
di Milutina kralaa. Pomeni Gospodi Stefana kralaa iže jest v De
nah. Pomeni Gospodi arhiepiskopa Makarija. Pomeni Gospodi ar
episkopa Žerasima.
Prvobitni zapis, iza toga kasniji zapisi iz raznih manastira, sela i
Koža na hrptu malo pocijepana, list 80 volantan.
List 115: »Siju proskomidiju obnovi maistor Martin Miailović za d
Miaila dušu pri igumnu kir Vsiliju. V leto 7191 (1683)«. (Stojano
1816)

38. POSNI TRIOD

1584. godine
U manastiru Orahovci pri igumanu Maksimu
Manastir Orahovica
Orahov. 54. R 59/873
Rukopisna knjiga I—312 listova. Veličina 31,5 × 20 (2^0)
Pismo po 28 redova, srpski poluustav. Ornamentika: na listu 1 p

tena crveno-zeleno-žuta zastavica. Uvez: daske sa kosim rubom gore i dole i sa žlijebom sa strane. U koži. Sprijeda krst od palmeta u okviru, otraga romb sa dijagonalama u okviru.
Vodeni znak: Sidro u krugu sa četverolistom i kontramarkom FRX.
Sadržaj: 1) Od lista 1—293v: Triod, list 293—311v: Svetilne, sedalni, itd. 2) List 312: dodano: Stihiri na stihovne sv. Nikoli i datum »v leto 7164 (1656) i rkp. XIX v«. Nine sili nebesnija . . .
Koža je pocijepana. Donja daska prelomljena.
Snimak objavljen u katalogu »Izložba srpske knjige i štampe u Hrvatskoj« (1950) — str. 11.
Ljetopis 143 str. 80, Brankovo kolo 1898, 1594. Spomenut u inv. 1758 g. Grujić, Starine manastira Orahovice 1939, str. 56.
List 331v: »Svrši se sia kniga glagoljemi triod ot bitia v leto 7092, meseca apriilja 13 dan, v monastiru Remeta, iže jest hram svetago Nikoli; pri vsečestnejšemu igumenu kir Maksimu. V tžde dn i togožde meseca prestavi se rob božii i brat naš Leontije ijeromonah, jemuže budi večna pamet« (Stojanović 772/773).
List 312v: rukopis XVIII stoljeća: »Smerenie naše igumen pisa pop Milak«.
List Milostiju božiju arhiepiškup Bogu i hri (stianom)« — 2 puta
List Slava ocu i Sinu i svetomu Duhu«.
List Smerenije naše pišet prepodobnomu«.
Zadnja korica: »Mirom Gospodu pomolim se osavišnji«.
Prednja korica rukopis XVIII stoljeća »Igumen Gavrilu jeromonahu o gospodi Bože mnogoletno«.
List Sia kniga manastira Orahovice 1764«.

39. TRIOD LAZAREVAC

1585. godine
Manastir Remeta (Orahovica) pri igumanu Maksimu
Manastir Orahovica
Orahov. 63. R 60/874
Rukopisna knjiga, III—371, (368—371 prazni).
Pismo: Pa 26 redova, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 1 pletena zastavica žuto-zeleno-ljubičasta. Uvez: Daske u koži sa izvučenim rubom, rebrima na hrptu i kopčama. Sprijeda medaljon s Raspećem u koncentričkim okvirima, otraga dijagonale u koncentričnim okvirima.
Vodeni znakovi: Sidro u krugu s kontramarkama PX i PAZ, te tri brda u krugu, na umetnutim listovima kruna sa SE ili SB.
Sadržaj: 1) List 1—367: Triod Lazarevac od večernje pred Lazarovu subotu
Odlično sačuvan, listovi 164, 165 umetnuti prilikom obnove 1716.
List 367v: »Svrši se sija sveta i božestvena knjiga glagoljema pendikostar pri hramu svetago arhijereja i čudotvorca Hristova Nikoli

ježe jest Remeta v podkrili planini Orehovici ot bitija v leto 70
pri sveosveštenom mitropolite požeškom kir Josifu i pri igume
že remetskom jeromonahu kir Maksimu. Togda že prestolom pe
skim svetitelstvujuštu arhiepiskopu kir Savatiju.
(Stojanović 778, Let. 143,83, Peć. patr. 15).
List I: »Sia kniga manastira Orahovice. Svetaja i božestvenaja kni
rukoju . . . starac napisa knigu i zapisa . . . druga ruka — Primi
forinti (XVIII stoljeće)
List III: »Sia svjataja i božastvanaja kniga glagolemii triod La
revac manastira Orahovice, hrama svjatago arhiereja i čudotvor
Hristova Nikolaja obnovi se pri igumenu kir Antoniju ieromona
rukoju mnogogrešnago Georgija ijeromonaha v leto 1716 meseca
20 dn., krug slncu 28, a luna 4, krug nebesnij 24, krug zemlnii
krug zvezdam 8, zlato čislo 7 u Voćinskoj ot mirobitia 7224. To
leta zavadiše se Turci i kauri«. (Stojanović 2288—2289, Let. 143,8
List IIIv: »Cenoju kupi za 3 forta«.

40. TIPIK JERUSALIMSKIJ SA MESECOSLOVOM

Druga polovina XVI stoljeća
Pisano u južnoj Rusiji — grad Rešetilovka.
Manastir Orahovica
Orahov. 48. R 62/876
Rukopisna knjiga IV—216 listova. Veličina 31,8 × 20 (2^0)
Pismo od 30 redaka, južno ruski poluustav. Ornamentika: Zastav
na listu 5: pleteni krugovi plavo-žuto-crveni. Na listu 48 i 66: pril
pljena zastavica iz ruske štampane knjige. Na listu 91: pleteni k
govi kao i na listu 77, 108, 124. Na listu 135 crtana zastavica sa m
ljonom Hrista. List 154: crtana zastavica crno-zelena ruskog bilj
stila. List 161v: crtana zastavica crno obojena istog stila. List 1
kolorirana zastavica sa medaljonom Hrista, koji drže anđeli. V
»ruka« kao i »koncovke«. Uvez: Karton u koži, XVIII stoljeće. Sp
jeda medaljon sa Raspećem u okvirima. Otraga koncentrički ok
sa uzdužnim prugama u sredini.
Vodeni znakovi: Vepar i poljski grb s potkovom iz druge polovi
XVI stoljeća. Kod uveza grb sa lavovima, AL MODE PAPIER.
Sadržaj: 1) List 1—3 (bez početka): Predgovor o životu u manasti
2) List 5—47v: »Ustav crkovnija službi iža v Jerusalime svjatija la
prepodobnago otca našego Savvi, imejaj vsju službu i ustav crk
nij . . .« 72 gl. 3) List 48—183: Posledovanie crkovnago sobran
stava iže v Erusalime svjatija lavri prepodobnago i bogonosnago o
našego Savi«. List 48—65v: septembar, list 66—76: oktobar, l
77—90: novembar, list 91—107: decembar, list 108—123: januar, l
124—134: februar, list 135—149: mart, list 149—153: april, list 154
—161: maj, list 161v—166: juni, list 167—174: juli, list 174—18
avgust. U mesecoslovu više srpskih svetaca. 4) List 184—186: bo

rodični i Krstobogorodični po troparima. List 187—211: Posledovanije svjatija četiridesjatnica, u nastavku lista 211: Služba umoveniju do lista 212v. Ostatak manjka.
Dobro očuvan, ali prilikom uvezivanja u XVIII st. već je nedostajao jedan list na početku i na kraju četrdesetnice i pedesetnice. Jedna kopča izgubljena. List 4v: »Sia kniga glagolemaja Markovi glavi je vlasnik crkva svjatogo arhistratiga Gavrila i Mihaila vo grade Rešetilovce. A kto bi mel otdaliti ot više rečenoj crkvi da bude prokljat i anatema« (rukopis XVII stoljeće) List 213: »Ikoliko djaka Nikola pisa otcu Maksimu o . . . srpski rukopis XVIII stoljeća.

41. TIPIK ILI USTAV CRKVENI

1500. godine
Manastir Remeta (Orahovica) pri igumanu Maksimu.
Manastir Orahovica
Orahov. 53. R 63/877
Rukopisna knjiga III—226 listova. Veličina 31 × 20,7 (4^0)
Pismo po 27 redova, srpski poluustav, pravopis s tragovima resavske škole. Ornamentika: na listu 1: zastavica balkanskog stila od pletenih krugova u žutoj i smeđoj boji. Uvez: daske u smeđoj koži, bez ruba. Sprijeda ukras od palmeta u koncentričkim okvirima, otraga mali medaljon u koncentričkim okvirima.
Vodeni znak: sidro u krugu s četverolistom odozgo i kontramarkama IC, CB, IZ, M i GV
Sadržaj: 1) List 1: Tipik jerusalimski 2) List 29: Sibranije vseletnoe 3) List 161: Služba posta 4) List 217: Glavizni sej knjige 5) List 219: Markove glave 6) List 222v: Ustav o liturgiji 7) List 224v—225 — dodatak iz 1657: Skazanie o 12 petkoh.
Prilično očuvan, ali oštećen: otkinuti komadi kože sa hrpta, knjižni blok raskliman.
Zapis na listu 221v: da je knjiga pisana u manastiru Remeti (Orahovici) 1590. g. pri igumanu Maksimu, ekslisiarhu Jeremiji, mitropolitu požeškom Vasiliju i patrijarhu Jeroteju (Stojanović 813 i Brankovo kolo 1819, 1593). Na listu 225 zapis iz 7165, tj. 1657. g. (Stojanović 1541)

42. PARENESIS JEFREMA SIRINA

1594. godine
U crkvi sv. Nikole kod Orahovice inok Matej Rasoder
Manastir Orahovica
Orahov. 50. R 73/887
Rukopisna knjiga III—261 list. Veličina 31,5 × 21 (2^0)
Pismo po 21 red, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 3 crtana

pletena zastavica. Uvez: Daske u koži sa žlijebom po rubu. Sprijed koncentrički okviri sa dijagonalama i palmetama, otraga slično rombom, dijagonalama i palmetama.
Vodeni znakovi: Sidro u krugu s trolistom i kontramarkama CB i (s kraja XVI stoljeća
Sadržaj: 1) List 1—257: Parenesis Jefrema Sirina 2) List 258v—259 Žitije Aleksija čoveka božija — nedovršeno. Listovi 260—261 prazn
Slabo. Koža pocijepana na hrptu. Knjižni blok se jedva drži. Listo su u gornjem dijelu oštećeni od vlage. Kod lista 257 nedostaje go njih 6 redaka. U donjem desnom uglu stara folijacija sa više pre koka.
Spomenut u inventaru Orahovice iz 1758. Grujić, Starine manasti Orahovice u Slavoniji, Beograd 1939. str. 56.
List 257v: »Pisa v leto 7102 a ot roždstva Hristova 1594 krug slnc 18 a luni 15, zlato čislo 18, epahta 1, temelion 18. V to že leto szd se crkov ideže i pisa se sie v pamet svetago Nikoli bliz grada Oreh vice. V tožde leto bist bran velika na rece Dunavu pod gradom J nokom ot inovernih jezik iže naričut agarenje. Sia pisa smernij mnšij v inoceh Matej Rasoder pri vse osveštenom mitropolitu p žeškom kir Vasiliju i pri igumenu že kir Maksimu jeromonahu i p eklisiarhu jerodijakonu kir Vasiliju i pri ikonomu že kir Ruviim Togda že prestolom pekskim dobre praveštu arhiepiskopu kir Ioann patriarhu vsej srbskoj zemli i pročim (Stojanović 858—861, Letop 143,62) Ispod toga: »Sia kniga takmo o lečs (?) v leto 7150 (1642 u ižu . . . (tajnopis).
Na listu IIIv: zapisi o pomenima.
V. Zbornik propovedi iz 1593 prema snimku Grujić, Starine mana stira Orahovice, str. 47, snimka 39.

43. ČASOSLOV SA KANONIMA I OBREDIMA

Pet dijelova iz kraja XVI početka XVII stoljeća
Manastir Orahovica
Man. Orahovica br. 18. 25/839
Rukopisna knjiga od 183 lista. Veličina 14, 5 × 9 (16^0)
Pismo: po 17, 16, 20 i 18 redova, srpski poluustav.
Ornamentika: List 25: crveno bijela zastavica. Uvez: daske gore dolje sa žlijebom, sa strane sa kosim rubom. U koži. Sprijeda rom u okviru, otraga kosa rešetka.
Vodeni znakovi: I Kruna sa AC iz 1635/46, II i V: sidro sa I polumjeseci sa GC iz početka XVII stoljeća, III kruna iz sredin XVII stoljeća, V kruna iz sredine XVII stoljeća.
Sadržaj: 1) List 1—24: Molitve i psalmi 2) List 25—55v: Časoslo (časovi), 55v dodano tropar i kondak na prenos mošti sv. Nikol u Bari 3) List 56—80v: Akatist Bogorodice 4) List 81—147: Služb Isusu Kristu, kanoni anđelima, Preteči, krstu, umilenija Hristu u postu, list 114—124: službe Velike subote i Pashe, list 125—147: služba prvoga glasa (vaskrsna) sa svetilnima 5) 148—163: Blaženi, list 164v: Čin vozdvizati presvetoju, list 166: Tropari praznicima, list 179: Nadgrobnim mladencem
Korice su otpale od hrpta i prišivene su koncem. Tekst bez početka i bez kraja
Na listu 24: »1740 v leto meseca dekevrija.«
Prednje korice zapisi o pomenima
Zadnja korica: »Sija knjiga popa Stefana Vrovačkago sam podpisa svojeju rukoju neka se znade da jest njegova.«

44. ZBORNIK MOLITAVA

Kraj XVI početka XVII stoljeća s dodatkom iz cca 1635.
Manastir Orahovac
Orahov 19. R 15/830
Rukopisna knjiga II + 170 listova. Veličina 14,5 × 9,5 (16^0)
Pismo po 17—19 redaka, raznih ruku, srpski poluustav. Ornamentike nema.
Uvez: daske sa žlijebom po rubu u koži. Sprijeda krst u okviru, otraga kosa rešetka sa rozetama u okviru.
Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa kontramarkom AA (kraj XVI st.), sidro sa kontramarkom ScC (kraj XVI — početak XVII st.) i EM. Kruna sa kontramarkom AC iz 1635—1646
Sadržaj: 1) List 1—79: Molitve Kirila Turovskog, sv. Antioha, sv. Petra Černorizca po časovima i dr. (kraj XVI st.) 2) List 80—140: Posledovanje k pričešćeniju (po 16 redova) cca 1635. 3) List 141—170v: »Sice počinajem psaltir«, molitve po katizmama (kraj XVI st.)
Dobro očuvano. Koža na hrptu malo pocijepana. Nedostaju listovi iza lista 19. (2 lista).
Zapisi o pomenima na listu I, IIv
List 31v—32: »Manastir Orahovica . . .«
List 40v: Zapis o tri venčanice
List 139: »Sia knjiga svetaja imenem Nikolaje«
Na I listu crkveni pečat

45. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Oko 1590—1610. g.
Manastir Orahovica
Orah. 114. R 35/849
Rukopisna knjiga I—452 lista. Veličina 18 × 12,2 (8^0)
Pismo: srpski poluustav po 26 redova. Ornamentika: list 3: crtana zastavica i inicijal B u neobizantinskom stilu (tipa Vladislava Gramatika). Uvez: daske s izvučenim rubom, u koži, rebra na hrptu,

sprijeda duguljasti ovalni medaljon u uskom okviru, otraga mal romb u koncentričkim okvirima. Kopča. Crveni obrez s rozetama.
Sadržaj: 1) List 1—120: Psaltir 2) List 121—195: Mjeseceslov s Ve likim postom i Uskršnjim kanonom 3) List 195v—204: Tropari, kon daci, svetilni 4) List 205—228: Časoslov 5) List 224—256: Molitve s ispovedanjem i posledovanjem pričaštenija 6) List 257—286: Molitv prez nedelju, list 287—291: dodatak, molitve u subotu 7) List 292-—361: Osmoglasnik 8) List 362—440: Molebni i akatisti 9) List 441-—452: Osvećenje vode, kutija, pashalija
Rukopis prilično sačuvan. Uvez trošan, nedostaje jedna kopča.
Zadnja korica: »Sii sveti psaltir obnovi se na 1711 u Karlovci n Dunavu reukodelisavši grešni pop Živan Bajac«. Vidi sličan zapis n Orahovičkom evanđelju: R. Grujić, Starine manastira Orahovice Slavoniji, Beograd 1939, str. 60

46. TREBNIK

Posljednja četvrt XVI st. s dodatkom iz početka XVIII stoljeća
Manastir Orahovica
Orahov. 107. R 19/834
Rukopisna knjiga, 101 list. Veličina 20,2 × 14 (8^0)
Pismo po 22 reda, srpski poluustav. Ornamentika: List I crtana za stavica s biljnim ornamentom i maskama unutra, list 34: crtana pl tena zastavica. Uvez: daske se žlijebom po rubovima, bez rebara, koži. Okvir s palmetama unutra između dijagonala, sa obje stran
Vodeni znakovi: sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkama AE BB, HS kao u dubrovačkim knjigama iz 1577—1585, anđeo. Na do datom dijelu AC koje dolazi uz grb 1722. g.
Sadržaj: 1) List 1—97: sveštenje vode, molitva sv. Trifuna u vinogra dima, čin na Bogojavljenje, pogreb monaha, kanon nad kolivom sveštenje masla 2) List 98—101: Odlomak službe sv. Nikoli.
Trošan. Koža na hrptu pocijepana, kao i na zadnjoj korici. Kopč nema. Knjižni blok raskliman. Nedostaje iza lista 7—1 list, iza list 33 — ostao komadić od lista, iza lista 15 nema 1 list. Iza lista 9 tekst se prekida 4 lista u službi sv. Nikole bez početka i bez kraja
Na listu 32v: zapisi Stojana za 2 osmaka zobi i Kovača Stojana z 10 oka rakije za pomen. Na oderku iza toga »Alištin Petr«?
Na listu 97v: Belorut

47. TIPIK JERUSALIMSKI

1629. g.
U manastiru Stupa u Bosni za igumana Georgija
Manastir Orahovica
Orahov. 65. R 64/878
Rukopisna knjiga od 178 listova. Veličina 30 × 19,8 (4^0)

Pismo: po 29 redova, srpski poluustav. Ornamentike nema. Uvez: daske sa žlijebom po rubu. Sprijeda i straga koncentrički okviri s dijagonalama, palmetama i drugim ukrasima.
Vodeni znakovi: Kruna sa zvijezdom, polumjesecom i kontramarkama BcB, GA, RA.
Sadržaj: 1) List 1—28: Tipik crkovnej službe iže v Jeruzolime . . . skaz malej večernii, list 23: O predprazdnstve. 2) List 28—131: Posledovanje crkovnago penija i sabranija sveletnago. 3) List 131v——158: Službe Velikog posta i Uskrsa, 4) List 159—170v: Služba ot svetlog ponedelnika do pedesetnice, list 171v—174: O postu i ukaz evanđeljima, apostolima i svetima. 5) List 174—177v: Ukaz glavi znam knigi sei, list 178: skazanije glasovom evangelijam . . .
Prednja daska kod uveza prelomljena. Koža oštećena. Kopče otkinute. Knjižni blok se slabo drži
Spomenut u inv. 1758. Grujić, Starine manastira Orahovice, str. 56, Letopis MS 143, str. 82
Na listu 177v: »Hristos začalo i konac jemu že slava v veki amin. I sije pisano v leto 7137 v monastiri svetago arhistratiga Mihaila, zovom Stupa pri smerenomu igumenu kir Georgiju i pri vse osveštenom mitropolitu bosansku kir Isaii. Togda že prestolom pekskim svetitelstvujuštu preosveštenomu arhiepiskopu kir Paiseju, v sem Srbljem i Blgarom patrijarh«. (Stojanović 1202).
Na umetnutoj ceduljici rukom R. Grujića: »Tipik ili ustav crkveni. Pisan 1629 u manastiru Stupa u Bosni za igumana Georgija. Prenešen u Orahovicu 1690. Vjerojatno je to Grujić zaključio na osnovu zapisa objavljenog kod Stojanovića: zapis 1948 — »Sia kniga monastira Stupja prinese se monastiru i pri igumenu kir Isai v leto 7199 i s neju panaćerik i oktoi prvoglasnii (Poziv na Brankovo kolo 1898, u kojem stoji da je dotični zapis bio na Bogorodičniku, Let. 143,80)

48. TREBNIK

Prva polovina XVII st.
Manastir Orahovica
Orahov. 21. R 20/835
Rukopisna knjiga od 173 list. Veličina 13,5 × 9,3 (16^0)
Pismo po 19—20 redova, srpski poluustav s akcentima i spiritusima.
Ornamentika: uska pletena crveno-bijela zastavica na listu 2. Uvez: daske s izvučenim rubom i rebrima na hrptu, smeđa koža, sprijeda »Sv. Trojica« u medaljonu, otraga romboidni medaljon u okviru.
Vodeni znakovi: kruna s kontramarkom IBC iz oko 1629. g. i grb.
Sadržaj: Na listu 1: naknadno upisani tropar i kondak na roždestvo Bogorodice i Jovanu Preteči.
Čin krštenja, vjenčanja, molitva oca duhovnog, služba osveštenja vode, posledovanje na Bogojavljenje, pogreb bjelaca, mladenčaski, molitve sa sudom oskvrnšim se, svetiti maslo odejanije rase, mali obraz, blagosloviti dvoježenca, Pashalija.

Dobro očuvan, ali ima oštećenja. Na koricama kopče otkinute, gornji dio listova nešto potamnio od vlage, pojedini su listovi zamazani.

49. AKATISNIK

Druga četvrt XVII stoljeća
Manastir Orahovica
Orahovica 20. R 23/837
Rukopisna knjiga od 219 listova. Veličina 13 × 9,5 (16⁰)
Pismo s raznim brojem redaka, pisale razne ruke, Srpski poluustav XVII st. Ornamentike nema. Uvez: daske s izvučenim rubom i rebrima na hrptu, u žutoj koži. Sprijeda medaljon s Raspećem u uskom okviru, otraga medaljon s Bogorodicom u okviru.
Vodeni znakovi: sidro u krugu s trolistom i s kontramarkama BB, kao u Plevaljskom Sinaksaru 69 iz 1642. g. i BM kao u Rukopisu Sveučilišne biblioteke 3370 iz 1635, Nikolaev 186 iz 1643. g.
Sadržaj: 1) List 1—98: Akatisti 2) List 99—180: skraćeni Oktoih za sedmicu 3) List 180v—212: iz Časoslova — Pavečernica, stihire na vaskrsnoj večernji, Meždučasija 4) List 213—214: pashalne tablice 5) List 215—219: dodani tropari, bogorodični i ipakoi
Uvez je oštećen na hrptu, kopče otkinute. Listovi su mnogi zamazani, ali je tekst čitav.
Zapis nevješti na listu 98v: »Selo Lakuši. Pisa Kresoe sebe obšti list u Stupu monastir da mu e s(ve)tih ahuran (ge)la pomošt. Petar, Todosi

50. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

1647. g.
Bešenov (?)
Manastir Orahovica
Orahov. 112. R 36/850
Rukopisna knjiga od 370 listova. Veličina 20 × 13,5 (8⁰)
Pismo: po 18, 19, 20 redova, srpski poluustav. Ornamentike nema
Uvez: drvo sa žlijebom po rubovima, u koži, sa obe strane koncentrički okviri sa dijagonalama, rombom i palmetama.
Vodeni znakovi: Kruna sa kontramarkom AC-M i PF, sidro u krugu sa PF i tri polumjeseca sa PF. Sve iz sredine XVII st.
Sadržaj: 1) List 1—143v: Psaltir, list 144—161v: Pjesni, list 162—164: Pashalije od 1647—1940. 2) List 165—244v: Mesecoslov sa troparima i kondacima 3) List 245—260v: Tropari i kondaci Velikog posta, troični, svetilni, vaskrsni. 4) List 261—278: Molitve i tropari po katizmah. 5) List 278v—294v: Akatist Bogorodici 6) List 295—306v: Časoslov 7) List 306—365v: Skraćeni oktoih od kanona sv. Trojice u nedelju za sedmicu. 8) List 365v—368: Kanon pjevajemi na vsak dn mnihu . . . 9) List 368—370: Čin jegda sablazan budet.

Koža napukla na hrptu, ima izgubljenih listova. Više listova volantnih. Na početku manjkaju dva lista, iza lista 5: dva lista, iza lista 164: jedan list, na kraju izrezano 5 praznih listova i donja polovica od lista 370. List 370v: Pečat s anđelom u sredini i legendom »Stefan jeromonah Bešenov 1795«.
Ispod toga: »Konstantin iz Bratuljevac«.

51. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Sredina XVII st.
U manastiru Orahovici pri igumanu Savi
Manastir Orahovica
Orahov. 16. R 10/825
Rukopisna knjiga I + 495 listova. Veličina 14,3 × 9,5 (16⁰)
Pismo po 20 redova, srpski, sitni poluustav
Ornamentika: zastavice na listu 1: uska pletena, list 4: pravokutnik s biljno-geometrijskim ornamentom, list 185: uska od pletenih krugova. Uvez: daske s izvučenim rubom, s rebrima na hrptu, u koži. Sprijeda medaljon s raspećem u okviru, otraga ornament medaljon s raspećem u okviru, otraga ornament medaljon u okviru.
Vodeni znakovi: kruna s polumjesecom i zvijezdom i inicijalima bV, sl. Nikolaev br. 208 iz 1653. g.
Sadržaj: 1) List 1—178v: Psaltir s pjesmama 2) List 179v—184v: tropari bogorodični 3) List 185—298v: Sobranie vseletno, onda posta 4) List 302—394: skraćeni oktoih za sedmicu, s blaženima, 5) List 395v—440: akatisti Bogorodici i živonosnomu Grobu 6) List 440—449v: tropari i bogorodični glasovima, dnevni, troični posni 7) List 449v—478v: časoslov — časovi objednica, povečernica mala i velika 8) List 479—484: Čin osveštenja vode (bez početka i kraja) 9) List 485—493: Molitve iz Trebnika nad sosudom, kvernu vpadšu, načeti vino, molitva na oproštaj grehova.
Dobro očuvan, ali koža je odozdo oštećena. Nedostaju listovi: iza lista 1 — 2 lista, iza lista 298 — 1 list, iza lista 478 — 1 list, iza lista 484 — 1 list i na kraju rukopisa vjerojatno 1 list s krajem zapisa. List 494v: zapis: »Iže v svetej Troici slavimi bog iže ot nebitija v bitije slovom vsu tvar privede ot velikaa pučino sili jego koji jezik izrečet iže ot veka blaga i strašna dela jego. No nekim zelo sladkim da kosnem se rešti, ježe vidim očima i ot svetih piasnii navikoh. I nemoštno mi jest slovom mimoiti. toplii bo mi nnet se i bistri, i blagouha nnii cvet plni. duš naših neku kupeli, i belila ot grehov. i iže sut svetii hramii hristianskie crkve. Tem že prii hramu svetago arhiereja i čudotvorca Nikolaje monastiri zovomem Orahovica čstnejši igumen kir Sava jeromonah s bratiami, ot nih že . . . (prekida se) Na ceduljici koju je umetnuo R. Grujić, stoji: Psaltir pisan pre 1649 u Orahovici za igumana Save«.

52. TROPARI I KONDACI

1657. g.
U moskovskom Ipatjevom manastiru starac Filaret Krivoperstov
Manastir Orahovica
Orahov. 17, R 22/836
Rukopisna knjiga od 558 listova. Veličina 14,6 × 9,4 (16⁰)
Pismo po 16 redova, ruski poluustav. Ornamentika: zastavice rusko baroknog stila, kolorirana na listu 1, 49v, 69, 77, 121v, 160, 206, 240 275, 304, 330v, 351, 396v, 425, 464v, 501, 513, 528v, naslovi u vez
Uvez: daske s izvučenim rubom u koži, sprijeda romb u uskom okvi ru, otraga ornamentirani rombovi u sredini i na uglovima.
Vodeni znakovi: kruna »luda«
Sadržaj: 1) tropari i kondaci sedmični, nedjeljni, bogorodični i krst bogorodični, kondaci i ikosi voskresni, 2) List 77—499: Sbornik 1 mesecem 3) List 501—534: posledovanije Velikog posta 4) List 538-558: pashalija od 1654—1807
Knjiga je čitava, prilikom ponovnog uveza mnogo je obrezana, uve oslabio, kože na zadnjoj korici pocijepana, kopče otkinute
List 2—45: »Kniga Ipatckogo arhimandrita Misaila — potpisah arhi mandrit svoeju rukoju — kniga presvete Bogorodice Simonova ma nastira — arhimandrita Misaila kelejnaja potpisah arhimandrit Mi sail svojeju rukoju v Ipatckom monastire kielejnyj starec Filare Krivoperstov, a ot pisma da ja emu — dal deneg — poltora rubli da šubu s sebja.
Na zadnjoj korici: Sija kniga mene grešnago ermona (ha) Save Va silevi (ća) postrižnika monastira Orahovice meseca noerva 22 den a cenoju 4 forint (a)

53. AMARTOLON SOTIRIJA I ČUDESA BOGORODICE

Druga pol. XVII st.
Manastir Orahovica
Orahov. 99. R 67/881
Rukopisna knjiga I + 278 listova. Veličina 21 × 14 (8⁰)
Pismo: Po 23 reda i po 20, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 1 uska crtana zastavica. Uvez: daske s kosim rubom, rebrima na hrptu, sprijeda i otraga medaljoni u uskom okviru
Vodeni znakovi: Kruna s kontramarkom SS iz 1670—1680. Tri polu-mjeseca s kontramarkom Z sl. Nik. 276 iz 1688. Polumjesec s kon-tramarkom b-v. Znak sl. Nik 223 iz 1661 a kontramarka Nik. 218/1658
Sadržaj: 1) List 1—56v: Amartolon sotirija si reč grešnih spasenije. 2) List 56—278v: Čudesa . . . Bogorodice . . . sbrana od inoka Aga-pija Kritanina . . . a ot samouka jeromonaha Bakačića od grčskago na slovenskij jezik prevedenna
Dobro sačuvan ali kopče otkinute.

Spomenuto u manastirskom inventaru 1758. Grujić, Starine mana-stira Orahovice u Slavoniji, Beograd, 1939. str. 56
Zadnja korica: 1721, 1792. »U letu 1788 počet rat s Turci(ma) pri Iosifu cesaru drugomu i rimskomu uzeše Nemci Beograd i Šabac i Dubicu, Novo i Cetin kod suve međe i Gradišku. Savvo Vasiljević ieromonah (dodano Orahovačkih postr. . .) napisah sabstvenoj ru-koju svoeju« (Stojanović 3602, Let. 143 str 77).
Prednje korice: Priide virmića (?) prišla Vukića 1746 leta.
Dole zapisi o pomenima.
List I: 1746 . . .

54. ORAHOVAČKI DIPTIH

1693. g.
Orahovica
Orahovica
R 78/891
Rukopisna sveska od III—42 lista. Veličina 29,5 × 21
Pismo poluustavno s dodacima kurzivom. Ornamentike nema. Uvez: drvo u koži, koncentrični okvir s medaljonom sprijeda (raspeće), o-traga uzdužne ornamentalne pruge.
Vodeni znakovi: Krune sa zvijezdom i polumjesecom i kontramarka VI
Sadržaj: Pomeni iz Orahovice, drugih manastira i raznih sela iz raz-nog vremena od 1693—1917
Na listu 2v: grad Peć i patrijarh hadži kir Arsenije
Listovi ispreturani, mnogi su volantni
Brankovo kolo 1898 str. 1597
Na listu 2v: »Prihodi Vićentije protosingel patriarhov 1704«.
List III »Upravi se sai svetii opšti list v manastiru Orahovicu, v leto 7201, a ot roždstva Hristova 1693«.
Prihodi vsesvetejšij patriarh v manastir Orahovicu haž kir Arsenije preigumenu kir Seravionu v ljeto 7201 ot rožstva Hristova 1693«.
Popis episkopa slavonskih od 1708—1735.
List II Zapis o dolasku arhiepiskopa karlovačkog Pavla Nenadovića 13 avgusta 1798.
Zapis o dolasku episkopa pakračkog Stefana Krasoevića u Orahovicu na uspenije Bogodorice 1863 g.

55. DIPTIH MANASTIRA ORAHOVICE

Početak XVIII st.
Manastir Orahovica
R 79/892
Rukopisna knjiga od 32 lista. Veličina 31 × 19 (2⁰)
Pismo poluustavno i kurzivno s raznim brojem redaka. Od lista 25 dalje prazno.

Ornamentike nema: Uvez: drvo u koži, gusto ornamentirano s p
zlatom sprijeda i otraga.
Vodeni znak: grb sa jelenom.
Sadržaj: Pomeni živih i mrtvih iz Orahovice i raznih mjesta.
Koža pocijepana na hrptu i rubovima, kopče otkinute. Sve sveske s
slabo drže, više listova volantnih, bez početka.
Na listu 1: »Ot 6 dec. 1737 g. iz varoši Pakraca.«
»Varoš Pakrac preosveštennajšago gospodina arhijeraja sklavon
skago gospodina Nikifora Stefanovića služiteljnij prilučivšisja v m
nastiri o prazdniku svetago arhijereja Hristova Nikolaja sebe i
dušu pisa 12 forinti platio.«

56. SLUŽABNI MINEJ ZA JANUAR

Prva četvrt XVIII st.
U Orahovici, arhimandrit Arsenije Oraovičanin
Manastir Orahovica
Orahov. 47. R 51/865
Rukopisna knjiga IV-355-5 praznih. Originalna folijacija slovima
Veličina 31,5 × 19,8 (2⁰)
Pismo srpski poluustav po 27 redova, srpski prepis s ruskog pre
loška. Ornamentika: na listu 1: crtana pletena zastavica. Uvez: d
ske s kosim rubom rebrima na hrptu, s kopčama, sprijeda i strag
mali medaljon usred niza koncentričnih okvira.
Vodeni znak: grb pod krunom sa jelenom.
Sadržaj: Službani minej za januar. Na istu 179—197: »14. I. služb
sv. Savi bez sinaksara.
Vrlo dobro očuvan. Na hrptu odozgo koža napukla.
List 355v: »Sapisa se sei minej rukoju mne grešnoga arhimendrit
Arsenija Oraovičanina (Stojanović 4312, Brankovo kolo 1898/1593
Posle 1710 god. kada je Arsenije bio jeromonah (Stojanović 2206
došao je u Orahovicu iz Stupe 1696 (Stojanović 2012)

57. BOGOSLOVSKI ZBORNIK

1760. g.
Jeftimije Georgijević prepisao u Sremskim Karlovcima.
Manastir Orahovica
Orahov. 109. R 6/821
Rukopisna knjiga od 215 listova sa starom popravljenom folijacijom
Veličina a 19 × 15,5 (8⁰)
Pismo: srpski kurziv, po 23 i dr. redaka. Ornamentike nema. Uvez
novi, poluplatno.
Sadržaj: 1) List 1—3: Bukvica od Ž — 2) List 4—20: Učenie o ispo
vedi i pokajanii. 3) List 21—23a: Učenije o taini svetago krštenija
4) List 29b—31: Učenie o taini svetago miropomazania 5) List 32-

—66: Epitom skazanija sv. hrama, rizjego ... sačinjen blagosloveni-
jem preosveštenog Visariona Pavlovića ... 1741 g. 6) List 67—131:
Zercalo bogoslovii o presuštestvenom sušestvu Božii. 7) List 132—
—162: Propedija blagošestiji i dolžnostej hristianskih ... na 1744 g.
Dionisija Novakovića. 8)List 163—171a: Stoglov svetago Genadija.
9) List 171—177: Slovo božije v den toržestvenij svetije velikomuče-
nici Ekaterini propovjedanoe preosveštenim Varlaamom episkopom
Kolomenskim i Kaširskim v Sanktpeterburge — v 1726. 10) List
179—215: Voproso-otveti zelo polezni po razum svetija sobornaja i
apostolskija crkve vostočnija.
List 178 nedostaje. Na prednjim koricama: Ovu dušepoleznu knjigu
dade o svom trošku povezati u Oseku 12 oktobra 1915.
Protojerej Lazar Bogdanović paroh osečki.
Tom prilikom pogrešno su stavljeni sprijeda listovi 9—16.
Za Epitom:
Novaković, Bibiliografija 40, Kirilović, Katalog 56. Za apis o caru
Josipu II: Vehse: Gesch. d. deutsch. Höfe, 14 Bd, 197/158.
Za Propediju:
Hrišćanski vesnik 1890 IV str. 235—7
List 42: »Knjiga ova srpsko-pravoslavnoga manastira Orahovice u
Slavoniji. P. L. B. M. O. (protojerej Lazar Bogdanović manastir
Orahovica)
List 119—122: Eufimije Georgijević siju knigu prepisal ju svojeju
rukoju i predpisa leto meseca avgusta 10«
List 131v: »Konec i bogu slava O A m D R ž Ž V M N sov. apr. me-
seca 10 v. Karl.«
List 163v: »Sija kniga Feodora Rajkovića kupi od popa na lizitaciji
cenom 5 forinti i dade bratu svome Grigoriju Rajkoviću meseca de-
kemvrija 28 dnja vo 1790 etla. V Novom Sadje popisa da zna čija je
ostade.«
List 171a: Sov. In 28 1760
List 215v: 1768-ogo leta načal prohoditi Josif Vtorij imerator rim-
skih po vsem svojem carstviju i zemli sa svoimi načalnimi gospod-
stvujuštimi princ Albertom i veldmaršalom Laudonom i pročimi
gospodijami i priide v Karlo ... meseca maia 12 i bist kod ih ekce-
le ... g. g. A. E. V. mit. Pavla Nena ... i v sabornej crkvi i vo oltar
vhodil.
1768 leta svg. 15 prestavisja blaženopočivšij preosveštenij arhiepi-
skom i mitropolit (Pavel Nena-doć- dodano) v Karlovce i ogreben v
sabornej crkvi ... na srede pod trulom togožde meseca 31. bist ne-
delja.«

58 PRAVILO MANASTIRA ORAHOVICE

1782—1789. g.
Manastir Orahovica

Orahovica
R 66/880
Rukopisna knjiga III + 129 listova. Veličina 32,7 × 22
Pismo: srpski kurziv sa različitim brojem redaka. Ornamentike
ma. Uvez: karton u polukoži.
Sadržaj: List 1—5v: »Sofronij božiju milostiju pravoslavnij episk
Slavonijski. Pravilo monastirja Orahovici od 16. jan. 1745« (kopij
list 6v—16: »Odluke s monastirskog sabora od 1782—1789 (s
istom rukom), list 16v dalje: zapisnici orahovičkog sabora i dru
odluke do 1860.
Vodeni znak: kruna sa grbom, figura sa čekićem, bubnjem i ptico
Dobro očuvan. List 91 volantan.
Brankovo kolo, 1898 str. 1597.
List 5v i 6: zapisi o posjetama 1693. do 1828. g.

59 O BRIJANJU BRADE

1832—1833. g.
U Egeru i Pečuju jerej Gavrilo Gregorović
Manastir Orahovica
Orahov. 217. R 9/824
Rukopisna knjiga 129 str. na sivkasto plavom papiru. Veličina 19 × 11,9
Pismo srpski kurziv XIX st. sa različitim brojem redaka, većino
28. Ornamentike nema. Uvez: zeleni karton.
Sadržaj: 1) List 1—110 str.: Rasprava o običaju nošenja brade i
brijanju iste, list 111—113: »nedostatočno bila i zato lišajetsja sv
jego pisanija« (zapis na listu 110v). 2) List 114—129: Spis o crkv
nom raskolu.
Očuvano. Listovi između 69 i 86 izrezani, mjesto njih umtnut teks
na bijelim listovima. Isto tako na listu 110. Na kraju odresci od
odsječenih listova.
List I: »Iz knig jereja Gavrila Gregorovića, kotora počela jest v
Egre, prevodom svoim goda 1832-go u načalu novogo leta i dokon
čana 1833-go meseca 10-vria dne 6-go v Pečuiskom grade Rime«

PAKRA

60. POMENIK MANASTIRA PAKRE

Druga polovina XVIII stoljeća i početak XIX stoljeća
Manastir Pakra
R 84/896
Rukopisna knjiga od 43 lista. Veličina 29 × 17,8

Pismo štampanim slovima i kurzivnim dodacima. Ornamentike ne-
ma. Uvez: karton u koži, sprijeda i otraga malo raspeće u uskom
okviru i zapis »večnie pomeni«
Sadržaj: List 1—2: Čin litije o umrlim, list 3—5: Pomeni (kurzi-
vom), arhiepiskom Grigorije, episkop Nićifor i Sofronije, arhiman-
drit Nićifor, Gavriil i Leontije, igumeni od Evlogija do Dionisija,
dodano Gerasim, list 6 i 7: prazni, list8: umetnut sa litijskom sti-
hirom hramu 1915, list 9—11: prepis prethodnog čina litije i pome-
na načinjen poslije smrti episkopa Kirila 1807 i igumana Gerasima,
sa kasnijim dodacima do 1924. Ostalo prazni listovi.
Dobro očuvano. Ima volantnih listova. Koža mjestimično oštećena.
V. V. Krasić: Opis manastira Pakre prilog k istoriji srpske crkve
(Stražilovo) Novi Sad 1886.
Mitrop. Grigorije — osnivač man. 1556.
ep. Nićifor Stefanović — 1750
ep. Sofronije Jovanović — 1757
ep. Kiril Živković — 1807
iguman Gerasim bio je 1785 (Zap. kod Krasića 16—17).

PAKRAC

61. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Zadnja četvrt XVI st.
Pripadao manastiru Ravnoj Reci u Sandžaku
Pakrac
Episkop u Pakr 43. R 34/848
Rukopisna knjiga I + 234 listova. Veličina 30,3 × 19,7 (2°)
Pismo po 25 redaka, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 2 crta-
ni pleteni krugovi i inicijal B. Uvez: Drvo u koži sa izvučenim ru-
bom, rebrima na hrptu. Sprijeda medaljon sa Raspećem u okviru,
otraga okvir s uzdužnim prugama u sredini.
Vodeni znakovi: Sidro u krugu s pontramarkom CB, IC, M, P-TAZ
iz 1573—1595
Sadržaj: 1) List 1—104: Psaltir s pjesmama, troparima i Bogorodič-
nima. 2) List 105—185: Posledovanje sabranija vseletnago Velikog
posta i Uskrsa. 3) List 186v—213: Časoslov po ustavu Save Ieruso-
limskog. 4) List 214—232: Ukaz hoteštom držati psaltir si s moli-
tvami.
Dobro sačuvano. Treba učvrstiti pojedine listove.
Na listu 232 (XVII st.): »Sii psaltir monastira Ravne Reke«.
List 232v: »Ponježe da se zna pri amire velikom sultan Mehmed i
pri vezire Sulejman paši otočastvom žeot grada na Reci Mileševi
tožde vreme bist po vsai Serbcei zeml i po Đunavscej rece oskude-

nije va sem hlebom i vinom se bist va leto 7194 (1686)«
»Paki pri sem caru i veziru uzeše kauri Budim i poharaše Vlaški
Bačku i pridoše čete do Dunava va leto 7195 (1687).
Uvi nami i v ta leta biše ljutije rati i krvem izlitije i plenenije
stijanskom rodu ot trekletih Turkov i Nemcov i razsejase po
zemli Srbskij narod i mi zde sv. Andrej. (Ispod toga isto u mo
nom prijepisu) (Stojanović 1870—72)
List 233: »Sei psaltir duhovnika kir Serafiona i jerom., i popa
Timotea i jerom. Milevaca da se znae. Obnovi se pri svetejšem ar
episkopu našemu Kirijo kir Vičentiju mnogaa i jemu letu u sv.
drej v leto bitija 7222, ot rož. Boga slova 17. (A EI) meseca fe
dan«.
List 233: Da se znade kade bii ljuta zima i velik sneg leto Gospo
rož. 1725 i tada postavi se gospodin mitropolit Moisej Petrović
djeneralu Otavi i tade je pao meseca dek. 7 dan va nedelju i ...
do Djordjeva dne.«
Na prednjoj korici: »Sia kniga glagoljema psaltir Bogorodice
voti jesi«. Na prednjoj korici celuljica: »Broj ex 1653. Psalti
Mesecoslovom i Časlovcem Rukopis XV—XVI st. Nađen u ma
stiru Pakri, kamo je donesen iz man. Ravne Reke u Sandžaku«.

62. PRAVILA MANASTIRA KOVILJSKOG

1733. g. sa dodacima
Kovilj, po naređenju Visariona episkopa bačkog
Pakrac
Pakrac 151. R 65/879.
Rukopisna knjiga I + 16 listova. Veličina 30,5 × 19,5
Pismo srpski kurziv sa raznim brojem redaka. Ornamentike ne
Uvez: karton u koži sa uskim okvirom naokolo.
Sadržaj: list 1—9: Pravila manastirska potpisana episkopom Vi
rionom Pavlovićem 17 marta 1733 god., s voštanim pečatom i »P
stjaženijem« na listu 9. List 9v—12: prazni. List 13—16v: Odl
istog episkopa na man. saboru 17. VI. 1746. s pečatom i potpiso
»pristjaženijem«. Zadnja korica (okrenuto): formular molbe ar
episkopa karlovačkom Pavlu Nenadoviću.
Vrlo dobro očuvan.
List I: Broj 151 ep. knjiž. u Pakracu«
List Iv: »Iz rukopisnih knig J. Šakabent episkopa bačkago, seged
skago i egarskago v N. Sade 1785 g.«

63. CRKVENO-POLEMIČKI ZBORNIK

1780. g.
Kiril Živković nastojatelj manastira Grgetega (?)
Episkopska biblioteka Pakrac

Ep. knj. Pakrac. R 12/872
Rukopisna knjiga, 178 strana. Veličina 18,7 × 11,3 (8°)
Pismo rusko-srpski kurziv, po 23—26 redova. Ornamentike nema.
Uvez: karton u koži sa inicijalima K. Ž. P. (Kiril Živković Piroćanac?)
Sadržaj: 1) Gospodina Leona Sapiehi ... pisanie do Iosafata Kunceviča ... o unii ... pečatano 1773 v Halle. (prepis). 2) Strana 69—176: »O jedinoj vere i edinoj crkvi«, na kraju bilješka: 20. 20. noev. 1780 Sostavisja i prepisasja KŽP. 3) Bilješka o natpisu na kruni pape rimskoga.
Dobro očuvan.
V. Spomenica o vladičanstvu Pakračkom, Novi Sad 1930, str. 175.

64. ARHIJEREJSKI TREBNIK

XVIII st.
Pakrac
Pakrac I E 15/183. R 3/818
Rukopisna knjiga I-38 listova (28—38 prazni). Veličina 22 × 18 (8°)
Pismo štampanim slovima i kurzivom, prepis sa ruskog. Ornamentike nema. Uvez: karton u koži s pozlaćenim raspećem u sredini i uskim pozlaćenim okvirom.
Vodeni znakovi: Grb pod krunom sa lovačkim rogom.
Sagržaj: 1) List 1: molitve prošćalnija, list 3: nad grobom uspošog, list 6: nad telom umeršeg, list 8—12 posledovanije malago osveštenija vodi. 2) (kurziv) List 14—19: Čin osveštenija hrama, list 20——23: Osveštenije mira. 3) (štampana slova) List 24—26: Čin blagoslovenija kampana, list 26: Čin pokolebavšejsja trapeze, list 27: Osnovanie hrama, list 27v: Molitva nad umeršim mladencem. c-f list 10: »O careh naših« (Marija Terezija i Josif II)
Dobro očuvano.
Na listu 1v: »I. Šakabent, episkop« (autograf).
Na listu 1: br. 183 ep. knjiž. u Pakracu«.

65. SLUŽBA I ČIN OSVEŠTENIJA HRAMA

1786. (?) g.
Pakrac
Pakrac L E 13/96. R 7/822
Rukopisna sveska od III-1-38, — 1—34 str. Veličina 23,1 × 18,5 (8°)
Pismo u I svesci kurziv po 27 redova u drugoj štampanim slovima po 19 redova. Ornamentika: Na listu smeđe crvena zastavica sa baroknom mitrom odozgo. Uvez: od polutvrdog papira.
Sadržaj: 1) List 1—34: Služba osveštenija hrama. 2) List 35—38: Na umovenije nog. 3) sv. II, list 1—34: Čin osveštenija hrama, u

svesku umetnut dvolist (novi) »Nadpisanije na 4 daščicah«. Na list 33 u tekstu naveden datum osvećenija hrama pri mitropolitu Moseju Putnik. 1789 g.«
Posljednji list II sveske volantan.
Zapisa nema.

66. ZBORNIK MOLITAVA I DR.

Kraj XVIII st.
Joanikije arhimandrit srpski u Moskvi
Pakrac
Pak. 80. R 16/831
Knjiga rukopisna sa štampanim umecima, sa 106 rukopisnih i 5 štampana lista. Veličina 18,5 × 14,2 (8^0)
Pismo: rusko-srpska redakcija, poluustav sa po 18—25 redova. Ornamentika: vinjete u štampanom dijelu (rusko izdanje XVIII st. Uvez: karton od slijepljenih listića, smeđa koža s medaljonima uskom okviru sa obje strane.
Sadržaj: 1) list 1—77: Kanon anđelu, molitva po časeh, kanon Bogorodici. 2) štampani dio: »Plač« inoka Fikare, Ispovedanije Kalista Ksantopula, Kanon za umrle, Kanon Odigitriji, na posljednjo strani rukom: Molitva ot besov sb. Zosimi igumena Sloveckogo. 3 List 78—106: Kanon Paraklitu Maksima Greka, Pravilo od oskvernenija, Služba za Uskrs.
Trošan
Na listu 89v: »Sia knižica mne grešnago Ioanikia arhimandrita srbskoga, pisa na Moskve leta 179.«.

67. RUDUJALA OS(VJA)ŠĆANIEJ ČENMIČI

Kraj XVIII st.
Episkopska knjižnica u Pakracu
Episk. knjižnica u Pakracu, br. 182. R 14/829
Rukopisna knjiga, V + 20 + V listova. Veličina 24 × 17,8 (8^0)
Pismo po 24 reda, rumunjsko, štampanim slovima. Ornamentika List I: crtana zastavica s medaljonima Hrista, Bogorodice i sv. Jovana Krstitelja. Uvez: karton u koži — crvena s pozlatom.
Vodeni znak: grb s krunom i lijerom unutra i »Honig«.
Sadržaj: Služba osveštenija hrama.
Vrlo dobro očuvano.
List 1: »Iz knig Josifa Ioannoviča Šakabente Episkopa Veršač. proč. Leta 1796«.

68. UDŽBENIK

Kraj XVIII, početak XIX st.
Pakrac

P. bibl. II V 13/179. R 2/817
Rukopisna knjiga od I—80 listova. Veličina 17,5 × 11,3
Pismo: kurziv sa različitim brojem redova, većinom 23 i 25. Ornamentike nema. Uvez: karton sa kožom na hrptu i uglovima.
Vodeni znakovi: grb sa inicijalom T.
Sadržaj: 1) List 1—64: Gramatika (ortografija, etimologija i sintaksis). 2) List 65—78: Aritmetika bez početka. Na listu I upisano »lekarstvo od uha«.
Između lista 64 i 65 iskinut prednji dio drugog sastava.
List I: »Ex libris. F. Iuannovich«
List 78v: »Central Buch und Musikalien Handlung Max Herzig Wien I. Franzensring 22«.

PETRINJA

69. PRAVILO SV. SPIRIDONA

1790. g.
Petrinja, paroh Nikolaj Vladisavljević
Petrinja
Br. 37, 38, 5a, 5b/820
Rukopisna knjiga IV—27 listova. Veličina 23 × 18 (8^0)
Pismo štampanim slovima po 15 redaka prepis s ruskog. Ornamentika: List 3v: gravira ikone sv. Spiridona »iždiv(enijem) Vikentija Rakića Fenečkog 1800 g.«. List IV barokni frontispis s figurom Hrista odozgo i naslovom u sredini. Uvez: karton u smeđoj koži s uskim pozlaćenim okvirom i ornamentiranim krstom u sredini.
Sadržaj: List IV: »Pravilo iže vo svetih oca našego Spiridona episkopa Trimifiskago čudotvorca spisanno mnoju nedostojnim Nikolajem Vladislavljevićem pervim parohom petrinjskim, meseca avgusta 14 dnja leta Gospodnja 1790 (5a: leta 1790)«. 1) List 1—20 (5b—19): »Meseca dekembrija vo 12 den prepodobnago oca našego Spiridona čudotvorca Trimifiskago (služba). 2) List 21—22v: »Vedati podobajet jako ošte slučitsja prazdnik svetago Spiridona v nedelju svetih praotec, ideže hram jego« (5b 20—21). 3) List 23: Veličanija naročitim svjatim, imže v Moskovskih psaltireh veličanija. . .« (5b 22)
Odlično očuvano. Kod 5a gravira na listu III volantna.
List II Lik desnij (5b — lik levij) »Ova kniga jest pravilo cerkve Petrinjske hrama svetitelja Spiridona, spisana parohom domaćim leta 1790, meseca avgusta«.

70. TREBNIK

1793. g.
Petrinja, paroh Nikolaj Vladisavljević

Petrinja
Petr. 24/6. R 4/819
Rukopisna knjiga VII—69 listova (66—69 prazni). Veličina 22,5
17,4 (8°)

Pismo štampanim slovima po 15 redova, prepis s ruskoga. Ornam tika: Na listu V frontispis, okvir sa simbolom sv. Duha. Između stova 34 i 35 ulepljen je bakrorez ikone Bogorodice. Uvez: kart u crvenoj koži sa pozlaćenim baroknim okvirom.

Sadržaj: List V: naslov: »Blagopotrebnoje i nužnejšeje ispravlen vo svetih tajnah si jest krštenija, pokajanija, pričašćenija, jeleos štenija jakože i nekojih obrjadov ili ceremonijah hristijanskih: že sveštennoslužitelije crkovnij ne otmenno i osoblivo nabluda dolžni: v kratce sobranno i spisanno it knjigi Kijevopečerskago tr nika. Meseca aprillia 30 dnja leta 1793 v Petrinje«. List VI—VI Oglavlenie od 27 sastava.

Dobro očuvano, ali list III i IV iskinut.

List IV: »Trudom i revnostju Nikolaa Vladisavlevića pervego pa ha petrinskago bratii sveštennoslužitelem crkovnim jakože i p čiim blagočestivim hristianom v poleznoe upravlenie. Knižka s spisana jest leta, meseca i dna pred pervim listom naznačenego Petrinje«. V. Pravilo sv. Spiridona iz 1790 (R 5)

PLAŠKI

71. ČETVEROEVANĐELJE

oko 1537. g.
Možda u Lavovu (Moldavska)
Plaški
Plaški 665. R 42/856
Rukopisna knjiga III—411 listova (list 407—411 prazni). Veliči
30,5 × 21 (2°)

Pismo po 18 redova, moldavska redakcija s rusizmima, poluust
Ornamentika: Na listu 1 pletena kolorirana zastavica i pleteni i cijal V. Na listu 19 zastavica sa pletenim krugovima i veliki inici K sa rascvjetanom granom. Na listu 130: zastavica od šarenog p tera u tamnoplavom okviru i zeleno-žućkasti Z., na listu 201 plete zeleno-crvena zastavica i P istog tipa, list 318: pleter u tamno lju častom okviru i pleteno kolorisano V. Uvez: Kraj XVII počet XVIII st. Daske sa izvučenim rubom, rebrima na hrptu u koži, sp jeda i otraga jednaki zapadni križ u medaljonu usred okvira sa zlatom. Obrez pozlaćen sa koloriranim cvijećem.

Vodeni znakovi: Vepar tipa B-13575 iz 1545 sa varijantama od 1535 —1578. Na umetnutim listovima 93—95 tri polumjeseca tipa N 867, 868, iz 1696 g.

Sadržaj: 1) Skazanije priemlešteje. 2) List 11—13v: Glave Matejeva evanđelja, list 14—18: Teofilaktov predgovor, list 19—125: Matejevo evanđelje. 3) List 125—127: Glave Markova evanđelja, list 127—129: Predislovie, list 130—195: Markovo evanđelje. 4) List 196—198v: Glave Lukinog evanđelja, list 199—199v: Predislovie, list 200: prazan, list 201—313: Lukino evanđelje. 5) List 313v: Glave Jovanova evanđelja, list 314—316: Predislovie, list 317: prazan, list 318—390: Jovanovo evanđelje. 6) List 391v—401v: Zbornik dvanaest mesecem, list 398—402: evanđelje Velikog posta, list 403—405: evanđelja različna.

Koža na hrptu i na rubovima pocijepana. Jedna kopča otkinuta, od druge ostao komadić kože. Izgubljena 3 lista, između 92—96 umjesto kojih su umetnuta 3 lista pri uvezivanju, srednji 94. iskinut.

List 406: »Ne povelićanie, a ni proslavu, niže li proustrojenie každomu po svojej ludosti do kotorogo božiego hramu, abi što i gde namenenо, ne bi othodno bilo, v imja božie stansja. Ja mnogogrešnii rab božii Mattei inako rečeni Macej iz zemle Ruskoj grada Ilvova i s podružiem svoim Nastasijeju položil jesmi siju knigu rekomiju jevangelije tetr k učti i hvale milostivomu bogu i prečistoj jego materi Mariji, slavnom jeja Blagoveštеniju, do mjesca svetago manastirja rekomogo (po brisanom napisano kasnije). Krušidola u Morovaniji črkvee. A vaša milost otci i bogomoljci mene grešnago komu na srdca Bog položit v molitvah pominaite i mojego otca Semiona i mater moju Mariju, brata mojego Stefana. A ta ja kniga položena u prvorečennoj crkvi. V leto 7045 indikta 10 a po naroženii Gospoda našego Isusa Hrista 1737. Abi sia kniga ne bila otdalena ot togo mjesca svetago visše pisanogo a kto bi smjel toje učiniti, iž bi mal siju knigu otdaliti da narečetsja jako jedin ot razbojnik i grabitelj svetih božiih crkvii i imati bude sud za to pred Bogom. Amin.«

List II (crvenim, proba pera): riječi iz teksta i azbuka. Ispod toga pečat bibl. episkopije Plaški.

List 18v: »Sije svetoje i sveštennoe evangelie sveto preditečevskija obitelji (našeja) Goemirskija, podpisano povelenijem prečsnejšago otca i togože monastirja (togda bivšago) arhimandrita pri gospodinu episkopu kir Danilu Jakšiću, leta gospodnja 1752 mjeseca ijunija 25.«.

List 406v: »Leta Hristova 1911 zapade snijeg pred Božić i nastade vedrina prava zimska suša više mjesec dana. U februaru nastade lijepo vrijeme i blage prave ljetne kiše, tako da je svijet sve uzorao do pred Blagovijesti. Ali 21. marta nastade bura sa snijegom, ma prava zima.

List 409v: »Siju svetuju ijevanđelije pisa Petar u Studenic svetomu Simeonu Mirotočcu ocu Iovani materi Despi Kati Bog da prosti. ćetašćuku (?)

72. SLUŽABNIK

1642. g.
Marko
Biblioteka Episkopije Plaški
Bibl. Episkopije Plaški, br. 676. R 27/841
Rukopisna knjiga: I + 210 listova. Veličina 20 × 14 (8⁰)
Pismo po 19 redova srpski poluustav. Ornamentika: List 74: usl zastavica s biljnim motivom, list 99v: uska pletena zastavica. Uve daske s izvučenim rubom, u koži s izlizanim ornamentom.
Vodeni znakovi: sidro u krugu s kontramarkama AĆ, PF, GB3 i S iz sredine XVII st.
Sadržaj: 1) List 1: poučenije sv. Vasilija Vel. k jereom, list 3: Z toustova liturgija, list 35v: liturgija Vasilija Vel, list 53: preždeos služba, list 64v: služba Večernje, list 66: jutrenja, list 67v—70 otpusti — prekid teksta. 2) List 71—73: molitve iz Trebnika, (b početka). 3) List 74—99: evanđelja sv. Strasti. 4) List 99v—206 apostoli i evanđelja praznikom Gospodskim i naročitim svetim meseca septemvria do mca avgusta; subotom i nedjeljam Velik posta; v svetuju i veliku nedelju Pashe. 5) List 206v—210: molit juže glagolet arhierej ili duhovnik proštennu za grehi vse, i dru molitva tomuž; Heruvika v subotu Velikuju. 6) List 210v: izvod epitimejnika o epitimijama.
Trošan. Knjižni blok je raskliman. Izgubljeni su listovi: iza lista 1 list, iza lista 14: 1 list, iza lista 70: čitava X kvaterna, iza lista 8 1 list, iza lista 90: 1 list.
Na umetnutoj ceduljici: Prepis Služebnika Jeronima Zagurovića 1554. Napisao Marko«.
Rukopisna i štampana knjiga. Izd. Muzej Primenjene umetnos Beograd 1952, str 49, br. 80.
List 210: Svrši se sie božstvnije knigi liturgie, v nih že priložiho otpuste že i vzglašenia večernja i utrnja, molitvi že litijnie i razl nie na potrebu, evangelia strasna že i vskrsna, i apostoli, i jeva gelia prazdnikom gospodskim, i naročitim svetim ot meseca sek. meseca avgusta, i apostoli i jevangelia Velikie četrdesetnice. Sie svi se v leto osmo (!) tisušćno 150. Poneže ne pisa Duh sveti, ni ang no ruka brenna i duh grešni i unili, tem že kolene preklon mol se i mil se deju: pojušćim ili pročitajušćim ili prepisujušćim, aš budet čto pogrešeno, ispravljaite a mene o sem trudivših se (!) bl goslovite, a ne klnite, Marka.
Prednje korice: »Pope Stojače kaži mi kako ču ono poati večeri t taini grički volim.« (XVIII v.)
Sad odi krug sluncu 23 a luni 14 (ruka XIX v.) Neka se zna Gavr Višošević.
List I: slavenskim slovima grčki tekst »tu dipnu su tu mistiku. . .«

(Večeri tvojeja tajnija). Pomiluj nas Bože po velicej milosti. . . (jektenija za mrtve). Zadnja korica: Simo Ananija »Tu diplusu tu mistiku. . .«

73. PROTOKOL CRKVE DIVOSELAČKE

1754. g.
Jerej Joan Vuinović
Biblioteka Episkopije Plaški
Bibl. Ep. Plaški br. 667. R 76/889
Rukopisna knjiga I + 80 + 47 + 58 (s izgubljenim listovima u sredini). Veličina 30,5 × 20 (4⁰)
Pismo s raznim brojevima redova, kurziv. Ornamentike nema. Uvez: daske u koži. Sprijeda medaljon s raspećem u okviru, otraga pravougaonik u ornamentiranom okviru.
Sadržaj: List I: Protokol cerkve Divoselačke hrama Boždestva Presvetija Bogorodici . . . 1) List 1—80v: protokol krštenih od 1754 do 1777. Vodio prota Stevan Vuinović. 2) List 2—47: zapisi o vjenčanjima od 1756 do 1777. 3) List 1—42: o prestavljenima od 1767—1779 s pojedinim kasnijim dodacima. 4) Više poslovnih zapisa, novčanih računa itd. na raznim listovima.
Slabo očuvan, koža na koricama je pocijepana na hrptu. Knjižni blok se slabo drži. Na mnogim mjestima iskinuti su listovi, iza lista 80: 6 listova, iza lista 25 sve do lista 42 (u drugom dijelu), u trećem dijelu iza lista 1: 1 list, iza lista 43: mnogo.
V. M. Grbić, Karlovačko vladičanstvo, II, 1891, 170 i d.
List 1: Protokol cerkve Divoselačke hrama Roždestva presvetija vladičoce našeja Bogorodici . . . Paroha že togda bivšago o izdatii rečenom mestu Protokolu, vo eže protokolirati novoroždennih i kršćaemih mladencev sice o venčavšihsja i prestavlšihsja pravoslavnih izručen sej protokol od ih Preosvešćenstva Gospodina Episkopa Karlovačkog i pročaja kir Daniila Jakšića svešćennoiereju više pomjanute parohie Joannu Vuinoviću u Medku 4go Novembra 1754go goda Podpisah že sobstvennoju rukoju togda bivši magister škole Medak Pokrovo Bgredne. Magister Aleksij Joannović.
List 80: »Sei kniga mne cerkve Roždestva Presvete Bogorodice cerkve Divoselske podpisa svoeju rukoju Jerej Feodosie Dragaš paroh fervara 12 1786 go.
List 24v—25v: dugački zapis episkopa Joanna Jovanovića od 7 febr. 1786. g. o neredu koji je našao u crkvi tu u vezi s time uputstva. (1783—86)
List 44v—45: Zapis iz 1812 g. episkopa M. Miokovića.
List 50: Leta 1767 dekem. 12 popisata čelad od Divosela: domovi, spol muški, spol ženski — do lista 55v.
List 58: Petar Petković.
Gospodinu Danilu Jakšiću pravoslavnomu Episkopu Karloštadskomu, pomorja Senskago Like že i Korbavie Zermaneže i Zvonigrada

do Dalmacie i Banie do vode Gline mne že gospodinu i arhipasti vse molistivejšemu čestno ožidatisja ruko celovanie. U Plaški. M hail Počuća. Slava (1751—1751)

74. ČITULJA MANASTIRA MESIĆA

1788 s nastavcima do 1867. g.
Krsta Manojlović, naručitelj Mojsije, arhimandrit mesički
Episkopska biblioteka Plaški
Bibl. Ep. Plaški br. 673. R 85/897
Rukopisna sveska I — 22 lista. Veličina 23 × 17 (8°)
Pismo cerkvenoslavensko s raznim brojem redova. Ornamentik kitnjasti, crveno-crni inicijali. Uvez: polukoža, naslov odozgo.
Sadržaj: 1) List 1—4: Služba mrtvima. 2) List 4v—22v: Spisk imena patrijarha Arsenija i Josifa, vojevode srpskog Stefana, ar episkopa, episkopa (od Georgija do Sergija), arhimandrita, jeron naha, ktitora itd.
Trošan.
Arhimandrit Ilarion Zeremski, Srpski manastiri u Banatu . . ., Sre ski Karlovci 1907, str. 157.
Na prednjoj korici naslov s podatkom o početku pisanja 8. jula 17
O manastiru: »Kratkaja povest o obšte žitelnom monastire Mesiče. Budim 1798« (Vikentije Ljuština)

75. ŽIVOT SV. SAVE OD TEODOSIJA I OBRETENIJA GLAVE JOVAN KRSTITELJA

XVIII st.
Biblioteka Episkopije Plaški
Bibl. ep. Plaški IV 678. R 68/882
Rukopisna knjiga I-147-11-3 (prazna lista). Veličina 20,2 × 15 (8
Pismo kurziv XVIII stoljeća sa 20—24 retka. Ornamentike nem
Uvez: daske u koži, sa obe strane okvir sa dijagonalama i cvjet vima.
Vodeni znakovi: Tri polumjeseca i lik viteza sa kontramarkom I
Sadržaj: 1) List 1—147: »Žitije iže vo svetih otca našego Savvi pe vago arhiepiskopa i učitelja serbskago spisano prepodobnim Dome tijanom ieromonahom manastira Hilandara. Razuma niščetoju ode žim . . .« Na kraju: »Po vsem vašej ljubvi priložih poleznu povest o obreteniji svetago Ioana glavi«. 2) List 1—11: 11 feb »Obreteni čstnija glavi slavnago proroka predteči i krstitelja G spodnji Ioanna«. Na listu 1v pri kraju: »Extrakt iz protokola kršt nih crkve Vaznesenija vo Ostervice, od 1857«, s potpisom Isaaka D mića administratora parohije.
Dobro očuvana.
Na listu I: »Sije žitie iereja Spiridona Ličinića«
Ispod toga: »Prestavisja moj test Ioann Ličinić dne 12. sept. 185

Večnaja bude njemu pamjat. Isaak Dimić.«
Na listu III otraga: Gospodine plovane Savva Ličina da si zdravo i veselo . . . radi volije Božije — Božije«.

76. SLUŽBA OSVJAŠTENIJA HRAMA

XVIII stoljeće
Biblioteka Episkopije Plaški
Bibl. Ep. Plaški, br. 303. R 13/828
Rukopis II + 27 + 19 + 5 prazne. Veličina 23,8 × 18
Bez oznake izdanja, na papiru s grbom i tekstom »Dago — Ocdina«.
Uvez: Karton u crvenoj koži s pozlatom.
Sadržaj: 1) List 1—24: Služba osvjašćenija hrama. 2) List 25—27: Na umovenije nog« 3) List 1—19: Čin osvjašćenija hrama (s bilješkama na margini).
Vrlo dobro.
List I: »I-aja kniga. Čin osvjašćenija hrama vo upotreblenie Arhijereja IV br. 303«
List 1: »Stefan Stratimirović (Episkop vršački 1786, mitrop. Karlovački 1790—1836).
U rumunjskom rukopisu istog sadržaja, koji je pripadao Episkopskoj knjižnici u Pakracu br. I. E. 4/182, a ima bilješku »Iz knig Josifa Ioannovića Šakabente Episkopa Veršačkog i proč. Leta 1796«, i koja ima uvez istog tipa kao i ova knjiga, leži dopisnica adresirana Arhimandritu Mironu patr. mandatoru, Pakrac« s tekstom: »Pl(aški). 9/2. 7. 88. Ako imate jedan prepis arhijerejskoga čina osvjašćenija crkve, bez koga bi možda sami mogli biti, pošljite mi. Imate li pak jedan samo, koji je za tamošnju biblioteku i upotrebljenje nuždan, pošljite mi taj za neko vreme samo, dokle ga ovde prepisati dadem. (Potpis nečitljiv: možda Genadije Dimović?). Prema tome ova je knjiga bila 1888 .g. poslana iz Pakraca u Plaški i tamo je ostala, a prvobitno pripadala Vršačkoj episkopiji.

77. SLUŽABNIK

1847. g.
Samuil Popović prota korenički
Paroh D. Malobabić, Plaški, Kolarić
R 29/843
Rukopisna knjiga od 54 strane. Veličina 18,5 + 16 (8°)
Pismo crkvenoslavensko, po 24—26 redova. Ornamentike nema. Uvez: karton u koži s metalnim okovom, pozlaćeni krst u sredini i dva ukrasa na uglovima.
Sadržaj: čin večernje, jutrenje, liturgija, blagoslov koliva, čin pentikostije, moleban.
Dobro sačuvan.

Podaci o pisaru u »Universalis Schematismus eccl. cleri orient. et
Gr. n. u. r... Hungariae... pro anno 1846/7«. str. 82/86

PLAVNO

78. POMJANIK IZ PLAVNA

U Radljevačkoj kapeli (Plavno) protojerej Petar Petranović
Plavno
R 87/899
Rukopisna sveska od 11 listova. Veličina 19 × 13 (mali 8^{0})
Pismo novi kurziv sa različitim brojem redova. Ornamentike nem
Korice od kartona.
Sadržaj: (na koricama): »Pomjanik usopših rabov božiih prilo kov svetago velikomučenika i čudotvorca Georgia v Plavni sušte 1) List 1: Pomen priložnika. 2) List 2—4: Popis priložnika s na dom poklona (novac, oranice itd.) (za vječni pomen). 3) List 6 sličan popis za pomen na liturgiji. 4) List 9 i 9v: Popis osoba k su za života priložili poklone za pomen.
Dobro očuvano.
Prednje korice: »Godine 1906. Sredio ovi pomjanik protojerej Pe Petranović privremeni administrator ove parohije i utvrđeno, crkveno tutorstvo ima godišnje iz crkvenih sredstava izdavati do nom parohijskom svešteniku po 12 kruna za parastose upokojen priložnicima u nedjelju pred pokrov u ovoj crkvi, a u kapeli Rad vačkoj na dan hramovske slave 9. IX. svake godine. Ovaj pomja u prepisu pripada kapeli Radljevačkoj.«

ŠKARE

79. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Tri dijela iz kraja XVI, početka XVII i sredine XVII stoljeća
Nikola (?)
Škare
R 32/846
Rukopisna knjiga II + 419 listova, Veličina 19,5 × 13,5 (8^{0})
Pismo po 22, 24 reda, raznih ruku, srpski poluustav. Ornament nema osim male zastavice na 210v. Uvez: Daske u koži sa izvučen rubom i rebrima na hrptu, sprijeda medaljon sa Raspećem u okvi Otraga barokni ukras u sredini.
Sadržaj: 1) List 1—2: Predislovije k čten, list 2v: tropar i kondak vavedenije Bogorodice, list 3—24: Posledovanje svetogo pričeste

ja. 2) List 25—154: Psaltir s molitvama. 3) List 154v—210: Časoslov po činu Ierusolimskomu s Moisejevom pesmom, vazdviženijem Panagije i dr. 4) List 210v—274: Mesecoslovie ili Sinaksar vsego leta, Velikog posta i Pedesetnice i dr. 5) List 274—279: Tropari vaskrsni, subotnji, Bogorodični i dr. 6) List 279—312v: Akatisti i kanoni 7) List 313—337v: (rkp. III): Evanđelja vaskrsna, uskršnja služba, akatist živonosnom grobu i vaskresenije. 8) List 338—409: Skraćeni oktoih za sedmicu, na kraju ublaženi kroz nedelju s evenđeljima i kondaci vaskrsni 9) List 410—418v: Čin osveštenija vode, tropari i kondaci arhiepiskopu Arseniju i Simeonu Mirotočcu, pshalija Kirila Filosofa. Na posljednjem listu olovkom znak Škare (selo u Lici). Na listu 418v dolje: »Nikola«

RAZNO

80. SLUŽABNI MINEJ ZA MART

Sredina XVI stoljeća
U Rusiji
R 52/866
Rukopisna knjiga od 107 listova. Veličina 20,2 × 14,5 (8^{0})
Pismo po 19 redova, ruski prepis sa srpskog predloška, poluustav, ruskosrpska redakcija. Ornamentike nema. Uveza nema.
Vodeni znakovi: Tiara tipa Briquet 5013 iz 1557/60 g.; vrč tipa Briquet 12900 iz 1554/56 g.; kugla tipa Briquet 14005 iz 1553. g.
Sadržaj: (bez početka) služabni minej za mart, počev od službe sv. Gerasimu 5. III do službe sv. Vasilija Ankirskog 22. III s prekidima zbog izgubljenih listova.
Trošan, bez korica, bez početnih listova i bez kraja. U sredini su izgubljeni listovi: iza lista 6: 1 list, iza lista 14: 6 listova, iza lista 18: 2 lista, iza lista 101: 1 list i sav kraj. Na početku nedostaje 3 kvaterne i 1 list 4. sveske.

81. PRAKSAPOSTOL

Treća četvrt XVI st.
U hramu Osečenici jeromonah Venijamin
Odj. 9, pol. 3, br. 92. R 50/864
Rukopisna knjiga od 301 lista. Veličina 29 × 20,5 (2^{0})
Pismo po 22 reda, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 1 zastavica pleteni zeleno-crveni krugovi. Uvez: XVII st. daske sa kosim rubom u koži, sprijeda uski okvir sa medaljonom u sredini, straga koncentrični okviri s uzdužnim prugama u sredini.
Vodeni znakovi: Sidro u krugu s kontramarkama M, B, CB, C—BS, te volovska glava s kontramarkom HS. sve iz treće četvrti XVI st.

Sadržaj: 1) List 1—274v: »Dejanije i poslanice sa skazanijama«. 2) List 274v—288: »Skazanije izvestno« — sinaksar. 3) List 288—30[illegible] »Tipik sborniku 12 mesecem«. S prokimenima na kraju
Koža na hrptu pocijepana. Tekst je čitav. Prva sveska se slabo dr[illegible]
List 301: »Sii praks pisa se pri hramu svetago čudotvorca i arere[illegible] Hristova Nikolae glagoljemi Osečenica prii igumeni Filoteju i jer[illegible] monahu rukoju mnogogrešnago Veniamina i jeromonaha i ašte b[illegible] det što pogrešno i čtuštiim i prepisujuštim molim se ne klnte ljub[illegible] Hristove radi, n blagoslovite trudivšago Gospoda radi.
Na prednjoj korici ceduljica: »odj. 9, pol. 3, br. 92. Praks-apost[illegible] crkve sv. Nikolaja (manastira Osečenice,) rukopis jeromonaha V[illegible]nijamina god. (?) Nađen u filijalnoj crkvi u Brezovcu (parohija N[illegible]vopavljanska).

82. DVA FRAGMENTA IZ SLUŽABNIKA

XVI i XVII stoljeće
R 28/842
Rukopis, a) Jedan dvolist, srpski poluustav XVII stoljeća sa 24 r[illegible]tka b) Jedan list na papiru XVI stoljeće. Srpski poluustav po 22 r[illegible]tka.
Sadržaj: Evangelija vaskrsna v nedelju na utreni, od I-pol. III eva[illegible]đelja.

83. TREBNIK S DODATKOM IZ ZAGUROVIĆEVOG PSALTIRA

Prva pol. XVII st.
Okolina Gračaca (Lika)?
R 21. MS Inv. 55
Rukopisna knjiga s dodatkom iz štampane u početku, 357 listov[illegible]
Veličina 18,5 × 13,8 (8°)
Pismo s raznim brojem redaka, raznih ruka, većinom po 20 redak[illegible]
Ornamentike nema. Uvez: daske s izvučenim rubom, rebra na hrpt[illegible] koža s izlizanim medaljonom sprijeda i glatka otraga.
Vodeni znakovi rukopisnog dijela: sidrou krugu s trolistom i ko[illegible]tramarkom bV, tipa Nikolaev 176 iz 1635. g., kruna sa zvijezdom polumjesecom s kontramarkom 3BP kao Nikolaev 169 iz 1634. g. i kao Nikolaev 1409 iz 1603 i BBG, te arbalet u krugu.
Sadržaj: 1) List 1—89: iz Zagurovićeva psaltira 1570. Tropari i ip[illegible]koi, Zapis i mjesecoslov 2) List 90—307: Trebnik — čin krštenj[illegible] vjenčanja, ispovjedanja, pobratimstva, pogreba, odejanije rase i d[illegible] svetiti maslo, služba osveštenja vode, ishoditi s kristi, molitve u v[illegible]nogradima, na vsaku potrebu itd.; čini primanja prihodeštih od l[illegible]tinske vjere, o postu, o otpuštanju grijehova, o razrešenju anatem[illegible]sanja, molitva za grijeh. 3) List 307v: paraklis Bogorodici (samo p[illegible]četak) 4) List 308—345: iz Nomokanona o praznicima, stepenim braka i 5) List 345 do kraja: tropari, stihire i sl.

Trošan, koža na hrptu oštećena, kopče otkinute. Štampani dio bio obrezan pri hrptu i lijepljen, većina listova otpala. U rukopisnom dijelu ima listova otpalih, ali je tekst većinom očuvan. Nedostaju listovi: iza lista 25: 1 list, iza lista 307: 1 list, iza lista 344 — 6 listova, kraj iza lista 357.

84. SLUŽABNI MINEJ ZA AUGUST

1684. g.
Jeromonah Hristofor u skitu sv. Đorđa u Banji pri manastiru Rači
1924. R 54/868
Rukopisna knjiga I—180 listova. Veličina 31,5 × 21 (2°)
Pismo srpski poluustav, po 27 redova. Ornamentika: na listu 1 crtana pletena zastavica. Uvez: daske sa žlijebom gore i dolje sa kosim rupom sa strane. Sprijeda koncentrični okviri sa dijagonalama, krinovima i rozetama.
Vodeni znakovi: 3 polumjeseca s kontramarkom HZ, jednako Nikolaev 274/1688.
Sadržaj: 1) List 1—164: Službe za august 2) List 164—169: Sovo Jefrema Sirina na preobraženje 3) List 169—174: Apokrifno slovo Jovana Bogoslova na uspenije Bogorodice 4) List 174—179: Slovo Joana sireč Marka na useknovenije Jovana Preteče (29. VIII). 5) List 179——179v: O ustavlenii posta drevnimi
Dobro očuvan ali koža na hrptu i na rubovima napukla, jedna kopča otkinuta.
Letopis Matice srpske IV, 1828. sv. IV, str. 9 (Pripadao manastiru Beočinu)
List 179v: »Vsesilnoju blagodatiju prebeznačelnago nevidimago otca, pospešestvom že i postatnago jego slova i svršeneijem živottvoreštago duha, Boga v Troici jqedinogo načrtan bist mesečnik brennoju rukoju mnogogrešnago i hudšago v inceh Hristofora jeromonaha, v skite svetago velikomučenika i pobedonosca Georgija, na meste zovomoje Banja, pri monastiru Rači. Otčstvo že mi zemla, mati že grob, temže molju se i mil se deju čtuštim ju ili prepisujuštim jelika pogrešenija v nem obreštut se ne posuždati, ni ponositi, elo bo slab i neispravlen izvod imeh. Jestežе k semu i svoje skudoumije. Mirobitija leto 7193, rok rož. Hristova 1684 iunija« (Stojanović 1824)
Na margini: »V. Milan Marin učitelj u Golubinci (Srem). 1893 g.«
List I: crvenom olovkom »Golubinci«, prekriženo »Pakrac«.
List Iv: olovkom »Sia kniga . . . 1777.
Nevješti crteži na listu I, Iv, 180, 180v.

85. RUKOPIS MANASTIRA KRUPE

XVIII stoljeće
Krupa

Iz zbirke Boška Desnice, Obrovac
MSH 59. R 80
Rukopisna knjiga od 19 listova. Veličina 27,5 × 18 (4°)
Pismo: različiti broj redaka, srpski poluustav. Ornamentika: na pr
15 listova 3 kolone u žutoj arkadi. Uvez: Karton u koži, sprije
okvir s nizom medaljona, straga 6 trokuta s rozetama.
Vodeni znak: Svetac s krunom i granom sa inicijalom SH barokn
stila.
Sadržaj: List 1 »Manastirska bratija za Goemirje manastir«. Zap
imena iz raznih mjesta, list 1: manastir Krupa, list 2: manastir Kr
list 3: selo Žegar itd. Zapisi se nalaze i na koricama.
Trošan ali čitav
Na početku lista 1: 1725
Na listu 16v: 1742
List 18? 1735, 1736
List 19: 1740.

86. RETORIKA IGNATIJA BUZANOVSKOG

1729—30. godine
Dionisije Novaković u Kijevu, Mogilanska akademija.
Antikvarijat
MSH 80. R 75
Rukopisna knjiga I—343 listova. Veličina 20,5 × 16,5 (8°)
Pismo: latinica i ćirilica. Kurziv XVIII st. po 21 red. Ornament
nema Uvez: Karton u koži. Sprijeda medaljon s Kristom a otrag
Bogorodicom katoličkog stila.
Sadržaj: Latinska i ruska predavanja Ignatija Buzanovskog iz 17
/30 u Kijevu u Mogilanskoj akademiji. Pisao Dionisije Novaković
dominikanac, kasnije profesor u Novom Sadu a zatim budimski e
skop. List 281v—291v: ruski tekst — propovjed na Blagovijesti, l
293—300v: propovjed na praznik krštenja list 307—308: propov
na praznik roždestva Kristova
Vrlo dobro očuvan, ali prvi listovi oštećeni crvotočinom na donj
uglu, koja postoji i u uvezu.
Glasnik srpske pravoslavne patrijaršije 13,14/1924 o Dionisiju No
koviću
Na listu I: »Ex libris Dionysiy Novakowicz: Verbi divini praedica
ris«,
Na listu Iv: N—100
Na listu 343: »ex libris R Patris Dionysii Novakovich.
O Dionisiju Novakoviću vidi Stanojevićevu enciklopediju III s
155—156 (Grujić)

87. LJETOPIS I DRUGA DJELA DIMITRIJA ROSTOVSKOG

1760. godina

U Moskvi, Jovan Damjanović, monah Isidor u kući kneza Golicina
R 74/888
Rukopisna knjiga: 300 listova. Veličina 33 × 21 (2°)
Pismo ruski poluustav s raznim brojem redova u raznim dijelovima knjige. Ornamentike nema osim vinjete na listu 2 (naslovni). Uvez: karton u koži, sprijeda i otraga koncentrični okviri. Vodeni znakovi: grb grada Jaroslavlja (s medvjedom) i inicijali Ja M L E i F S G P.
Sadržaj: 1) List 1: (13) sastav o pokrštenju Rusiji i prvom mitropolitu Mihailu 2) List 1—94: Letopis Dimitrija arhiepiskopa Rostovskago i jaroslav . . . 3) List 95—158: Runo orošennoje, Dogmat presv. Bogorodice, Čudesa presv. Bogorodice. 4) List 160—161: Opisane o ikone Bogorodice Troeručice 5) List 164—174: Nastavlenije svjašćennikom o ispovedanii čad duhovnih. 6) List 175—186: O bjelom klobuke prenesennom ot vethago i novago Rima 7) List 187—189: Reč velikom Gosudarju Imp. Petru Aleksejeviču arhier. Dimitrija, 8) List 189—190: Karmina novohavlennomu čjudotvorcu Dimitriju mitrop. rostovskomu, 9) List 190—191: Alfavit černečeskij (stihovi) 10) List 191v—192v: O terpenii i stradanii Hristove ot ran 11) List 192v—198v: Videnije proroka Jeremii. Voprošenie i ovest o 4 rekah, Svetago Grigorija slovo o tridesjati srebreniceh, Grigorija čudotvorca čudo (viđenja na Uspenije); Kniga Runo orošennoe. čudo 5; O meseceh tolkovanie (mart i septembar); Sv Mošti u Novgorodskoj sv. Sofiji 12) List 199—206v: Blagodarstvennoe strastej Hristovih vospominanije i molitve . . . 13) List 209—211: Donošenie Sinodu mitrop. rostov. Arsenija o sv. Dimitriju 1757 g. 14) List 212—212v: Moltva Bogorodici Ahtirskoj; Reestr crkvam i obrazom 15) List 213—222: Tropar i kondak sv. Dimitriju, O javlenii mošćej, Čudesa sv. Dimitrija, 1757. g. 16) List 223—233: Služba sv. Dimitriju 17) List 235—254v: Kniga glagolemaja o rossijskih svjatih (letopis) 18) List 255—238v: Poučenija sv. Dimitrija u nedelju Strašnog suda i dr. 19) List 286—293v: Božie osobennoe blagoslovenije . . . v denj brakosočetanija vel. kn. Petra Feodorovića s EIVis. Ekaterinoju Aliksievnoju 1744. g. povedannoe Simonom episkopom Narvskim 20) List 294—297: Slovo v denj koronacii imp-ce Jelisavete 21) List 297—297v: Molitva Bogorodici Ahtirskoj 22) List 298—299: umetniti dvolist — Tabel skolko vo vsej Rossijskoj imperii imeetsja eparhej i v nih cerkvej, i monastirej, arhimandritov, i igumenov, i vsjakih činov.
Blok je ispao iz korica. Na početku nedostaje 12 listova. Ostalo je sačuvano. Na listu I (13) v: o prenosu mošti mitrop. Mihaila 1730. g. i podizanju crkve sv. Andreja Prvozvanog pri Jelisavete Petrovne 1747. g.
List 1: Ispod naslova — Az mnogogrešnij Ioan Damianov, v monaseh Isidor, rodom i vospitaniem cesarskija oblasti vengerskija stolici gradova Budima i Pešti, pri reke Dunac, priidoh vtoriceju iz Ierusalima v carstvujušćii grad Moskvu, i iz Moskvi v Ierusalim, i be vo

inih gosudarstvah, izobretoh svetoe pisanie novojavlennago svetitel
Dimitrija Rostovskago, zovomo Letopisac i ina pisanija v sej kni
obretajušćajasja sobrah vkratce.
(drugom tintom): Mlađemu sinu Dimitriju pokloniku Hristova gr
ba Gospodnja
List Iv: Sija kniga Dimitrija Damijanovića roždeniem grada Budin
hačina sina.
List 93v—94: Az mnogogrešnij, roždenija i vospitanija, vengerska
stoličnago grada Budima, cesarskoj oblasti, Ioan Damjanov. nar
čennij v monahah Isidor. Vtoriceju ot Ierusalima v bogospasaem
carstvujušćij grad Moskvu priidoh, i sobrav dušepoleznaja iz razn
knig pisanija, kotoraja pisana v bogospasaemom že carstvujušće
grade Moskve v dome lejb-gvardii konnogo polku rotmistra knjaz P
tra Jakovlevića Golicina, i pri ego knjaginje Marje Semenovne, i p
sine ih knjaze Georgie Petroviče, a pisana togož domu svjašćeniko
Andreem Kondakovskim i djačkom Semenom Kirilovim 1760 god
List 158: prepis zapisa iz štampanog izdanja Čudesa Bogorodice
1696. g. u Černigovu pri care Petre Alekseeviče.
List 191v: Ispod naslova »O terpenii i stradanii Hristove ot ran«:
Vahadjače grade, v Maloj Rossii, vo dvore gospodina polkovnika M
loradoviča, obretoh knigu na polskom dialekte naricaemuju Ivan
vo onoj obretoh ta stradanija Hristova, a pretolkoval onuju Jak
Poljak.
List 198: pod sastavom »O mjesjaceh tolkovanie« (iz Prologa): Obr
toh sie pisanie v carstvujušćem velikom grade Moskve, vo obit
svjatago Bogojavlenija Gospodnja u sobornija crkvi, na levoj stra
severnih vrat, na paperti. 1760 goda meseca ianuaria 12 dnja.
List 233v: ispod službe sv. Dimitriju: Pisana s pečatnoj, a pečatar
v moskovskoj tipografii 1759 go goda mesjaca aprillia. A pisana
Moskve iereem Andreem Kondakovskim 1760—go goda iunia 3 dnj
List 234: dolje potpis »Ioann«.
List 297: na kraju »Slova v denj Koronacii«, kurzivom: Makarie Se
bin propovedal va carstvujušćem grade Moskve va sabornoj cerk
Uspenija Bogomatere v denj svjatago apostola Marka 1760 leta ro
deniem cesarskie oblasti grada Temešvara v Banate a postrižen
carstvujušćem grade Moskve va manastire ikonno Spasovskom p
grečeskom manastire hramu svjatago Nikolaja.
Na listu 208 sprijeda (prazan), olovkom sadašnjim rukopisom: »N
đeno u knjizi Ljetopis Dimitrija Rostovskog rukopis Jovana Damj
nova iz Budima«.
List 300: Paisej jerm (onah).
Na umetnutoj ceduljici sprijeda: Ljetopis Dimitrija Rostovskog n
pisao Jovan Damjano iz Budima.
Kost. Kost. 27 44 (Lep) 6 46 (Lep) 2 I. B. 6 DA. MAN. 178 ?
Lep. 51 Lep. 50 32 127
Olovkom: Ljetopis štampan u Beču 1790.

88. ŽITIJA SVETIH IZ MINEJA ZA JANUAR I FEBRUAR RUSKI

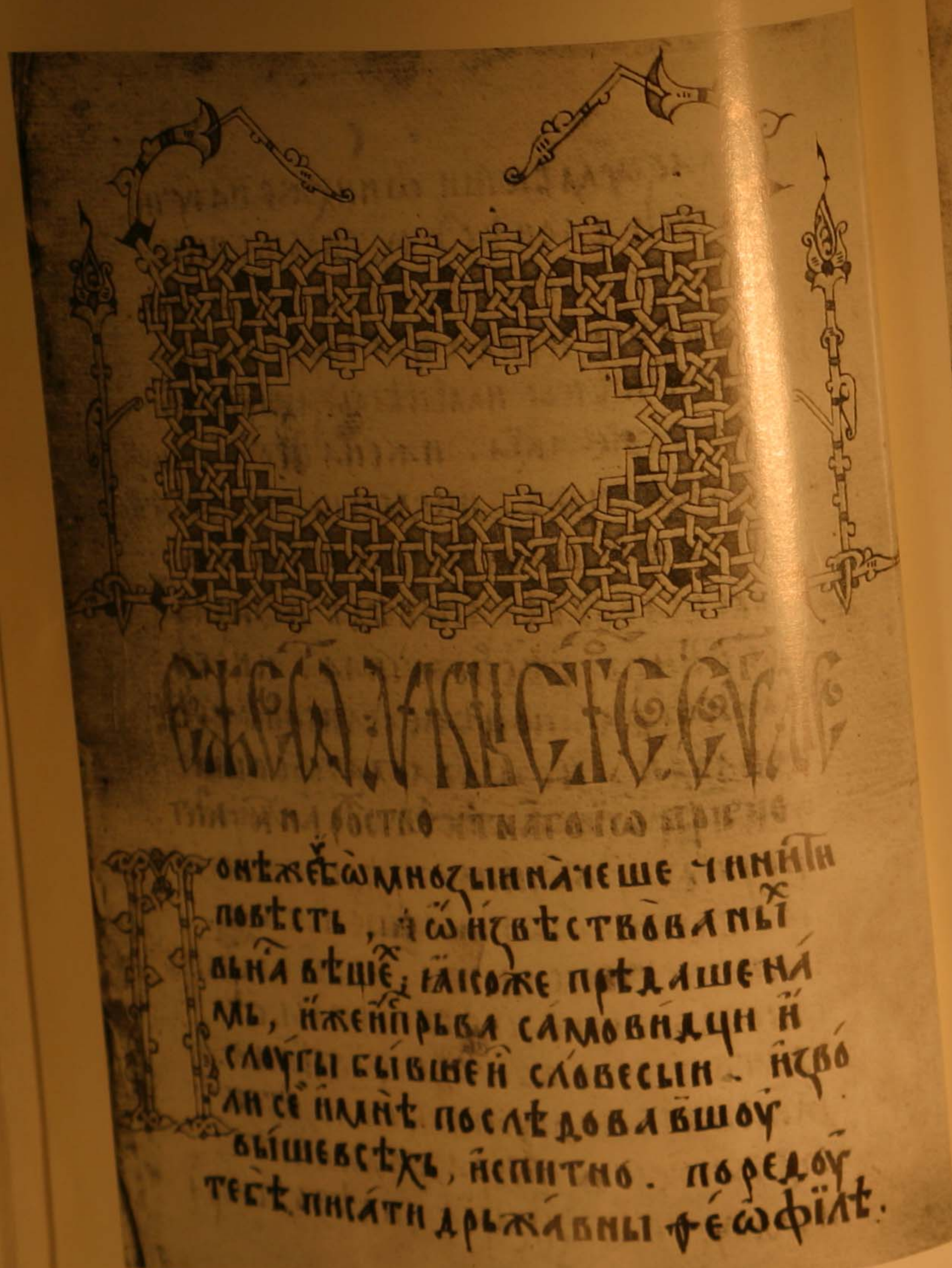
1771. g.
Vjerojatno u Rusiji ili na Svetoj Gori neki svećenik ili monah
Nekada pripadao svećeniku Jovanu Opačiću u selu Gornji Biljani
R 89/2621
Rukopis ćirilski I + 234 lista (posljednji pri uvezu nefolijiran, prazan). Folijacija izvorna u gornjem desnom uglu brojkama-slovima.
Veličina 16 × 9,8 Pismo po 15 redaka teksta s naslovima sastava iznad toga i s oznakama sveščica na svakom 8. listu. Ruski brzopis s oblicima i pravopisom iz druge polovine XVIII stoljeća. Ornamentike nema.
Vodeni znaci: »tri polumjeseca« s ukrasima i s inicijalima FC u kombinaciji s grbom ili sa 3 zvijezde iz 1571. i 1572. g. (vidi M. Grozdanović-Pajić: Vodeni znak: »tri polumjeseca«, Bibliotekar, god. XX, br. 5, Beograd 1968, tip X, str. 540). Uvez: daščice s kosim rubom u crvenoj koži s jednostavnim ukrasom: uski okvir po rubu s dijagonalama u sredini.
Sadržaj: List 1: Žitija svetaca: sv. Vasilija Velikog, list 69: Antonija Velikog, list 145: mučenika Mavrikija, list 163: patrijarha Tarasija, list 195: patrijarha Flavijana, list 209: mučenika Nićifora, list 267: prepodobne Marije Marine i oca njenog Evgenija, list 291: mučenice Efrasije, — žitija velikog sastava, vjerojatno prema Dimitriju Rostovskom
Koža na hrptu se osušila i pocijepana. Tekst je čitav, neoštećen
Ruski zapis pisara na prednjoj korici i listu ispred teksta: »Vo slavu svjatija edinosušćnija i nerazdelimija Troici, Otca i Sina i Sv. Duha, vo polzu že hristoljubomu (!) čitatelju. Vozri bogomudri čitatelju na žitija stradanija, terpenija, trudi i podvigi Vasilija Velikago, Antonija bogopodobnago, voistinu velikago (i drugih) svjatih pisani v sej maloj knjižici, i neusumnisja zrjaj (kako jako) bezplotni žitelstvova (hu) na sem setnom i mnogostra(stnom) svete. Poneže ne ot vnešnih (fi)losofov imišljena, no ot svjatih bogo-umozritelnih mužej, sii est: Afanasia Aleksandriskago Velikago, Amvrosija episkopa Mediolanskago i inih, ihže ne dostanet vremena povestvovati. Dostoverno sočineni sut. Tokno eliko možeši porevnuj žitiju, terpeniju, ljubvi, vnemli že, ašće ti ne budut na ispravlenie, to budut na osuždenie, i ašće obrjašćeši v sej knjižici pogrešenija, to ljuboviju, množestvo grehov pokrivajušćeju, ispravi, i sie tvorja, v denj sudnijm zdovozdajanija spodobišisja, i zdravstvuj o Gospode i o truždajušćemsja Gospoda moli leta Gospodnja (1771)«.
Godina se slaže s kronologijom vodenih znakova.
Na listu 14. po donjoj margini ide kasniji zapis, crnom tintom: sija — kniga — mne — sveštenno — jereja — Joanna — Opačića — ot — sela — Gornii — Biljani — meseca — junija — 27 den — leta

Gospodne — godu 1765« (ili 1705? — u tom slučaju može se pom
šljati na pogrešku: 1705 mjesto 1805, ili možda 1795?)

89. NARODNE PJESME

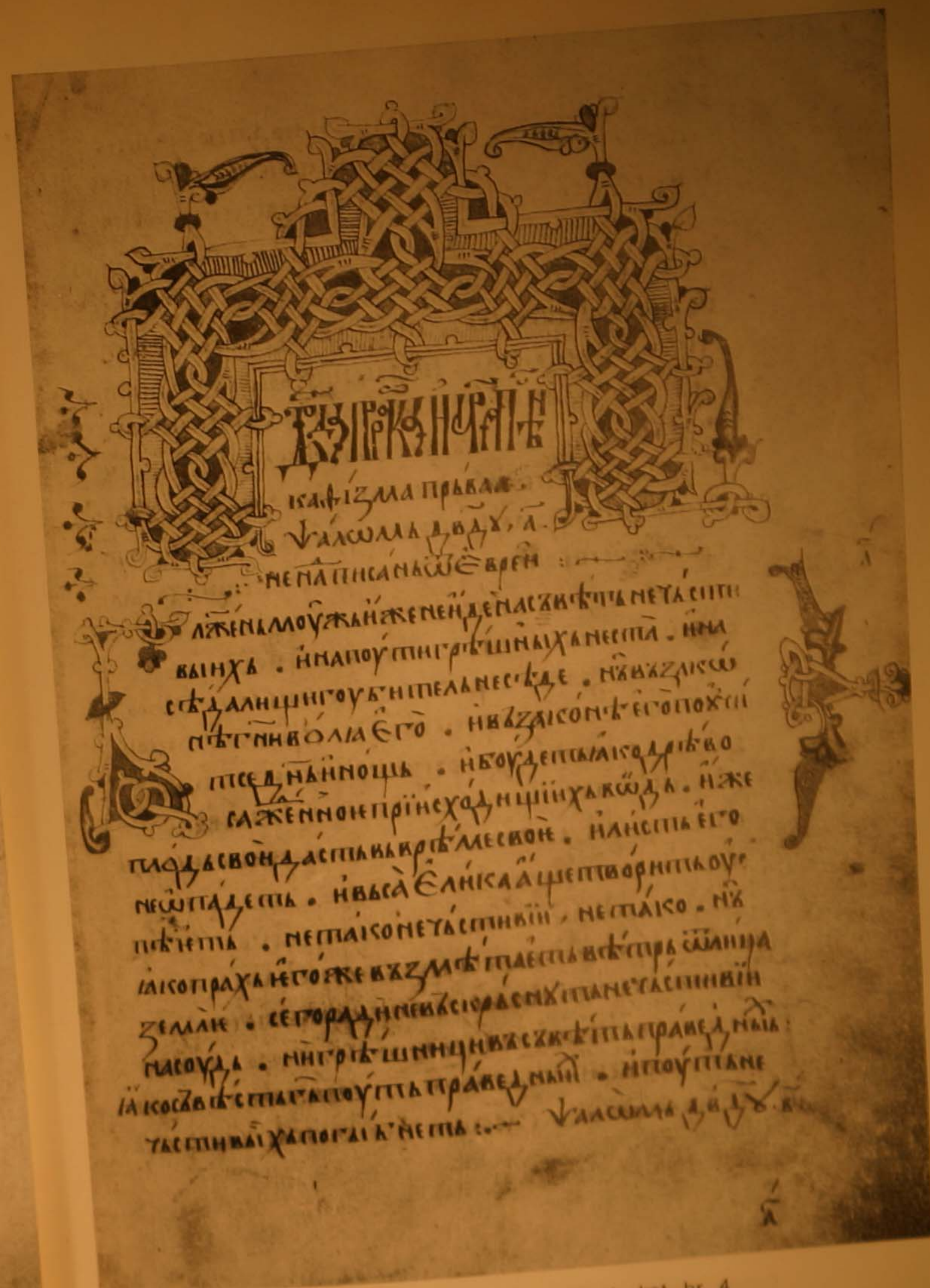
1837. g.
Mih. Gerčić (?)
R 1/816
Rukopisna knjiga, II + 129 listova. Pismo — latinica, po 22 red
Ornamentike nema. Uvez: polukoža
Sadržaj: »Narodne Piesme za uveszelenie y zabavu naivishe zaly
bleni ztrana y onih koi weszelye lyube, napisao godine 1837 — zbo
nik narodnih i građanskih pjesama, 208 pjesama.
Tekst: listovi 1—119, 119v—122: prazni, list 123—128: Oglavleni
Dosta očuvan
Na unutrašnjoj strani prednje korice: »Sija knjiga pripadaet Johan
Sekullichu« (osim imena i prezimena pisano ćirilicom).

Četveroevanđelje, kraj XIII — poč. XIV st., kat. br. 23

онъже ѿ многы начеше чинити
повѣсть, ѡ извѣствованы
въ на вещехъ, ꙗкоже предаше на-
мь, иже испрьва самовидци и
слоугы бывшеи словесин. изво-
ли се и мнѣ послѣдовавшоу
свыше всѣхъ, испытно. по редоу
тебѣ писати дрьжавны феѡфилѣ.

Četveroevanđelje, druga četvrtina XV st., kat. br. 17

Въ бл҃го начати.
кафизма прьвая.
псалѡмъ двдъ. а.
не написанъ надъ еврей.

Psaltir, druga četvrtina XVI st., kat. br. 4

Četveroevanđelje, druga četvrtina XVI st., kat. br. 5

Posni triod, 1584. g., kat. br. 38

Типикъ црковнаго ... иже
въ ієросалимѣ стыѥ лавры прѣпобнаго и
бгоноснаго оца нашего савы. сиѥ послѣдова
ниѥ бываѥть и въ прочиихъ, ієрамскыи стыи
обытеліи. сказъ малеи вечерніи. Прѣжде
захожениіа слнчнаго, іако прчасѣ, ... дне.
выходить канділо вьжигатель. и творить
метании прѣстателю. и ... клепаеть малое.
и събравшимсе братіамь въ црквь. и начина
ить іерей. блвень бь нашь всегда. и такожна
чинаеть еклисіархь. пріидѣте поклонимсе, г.
и поеть прѣначинаемии ѱалом. блгви дше моіа
га. тихимь правнимь гласомь. и по семь гдѝ
ги въззвахъ к тебѣ нагласъ пѣли. поставлиае на д.

Tipik, 1590. g., kat. br. 41

Понеже убо мнози начеше
чинити повѣсть о извѣ
стованыхь вь нас вещех. іако
прѣдаше намь, иже испрьва
самовидци, и слугы бывше

нарѡ. ст҃наго крстлаіѡ, на ...

Četveroevanđelje, kraj XVI — poč. XVII st., kat. br. 11

К тебѣ ги въздвигох дшѫ
мою. бе мои на тѧ оупо
вах. да не постыжоу се въ
вѣкы. ниже да пос
мѣють ми се врази мои. и бо
вси трьпѣщие те не постыдет се.
да постыдет се безаконоующии
въсоуе. поути твое ги съка
жи ми. и стьѕа твои наоу
чи ме. настави ме на истинѹ
твою. и наоучи ме яко ты
еси бь спс мои. и тебѣ
трьпѣх вес днь. помени щє
дроти твое ги. и млти твое
яко ѿ вѣка соуть. грѣхь
юности мое, и невѣдениѣ мое
го не помени. по млти твое

Psaltir, 1657. g., kat. br. 28